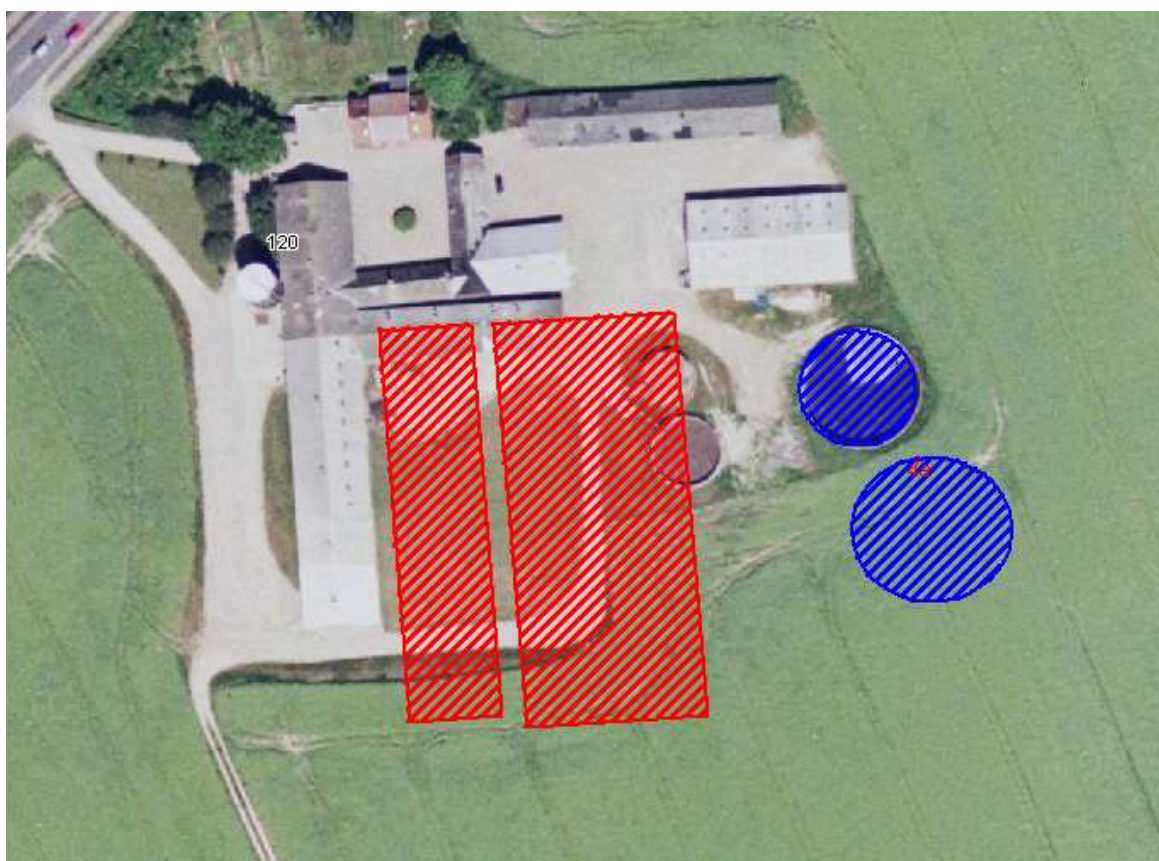

Miljøgodkendelse af sohold på Sæbberupgaard Hovedvejen 120, 8723 Løsning

Luftfoto og oversigt over ejendommen Hovedvejen 120, 8723 Løsning
(DDO ®, copyright COWI A/S)

Registreringsblad

Landbrugets navn og beliggenhed	Søbberupgaard, Hovedvejen 120, 8723 Løsning
Matrikel nr.	4 a, Sebberup By, Løsning
CVR nummer	27884857
Ejer af ejendommen	Flemming Jespersen
Driftsansvarlig	Flemming Jespersen
Brugstype	Sohold
Godkendelsesbetegnelse	§ 12
Godkendelsesdato	29. marts 2010
Revurdering af godkendelsen:	År 2018, medmindre der foretages ændringer af produktionen
Myndighed	Hedensted Kommune
Godkendelsen er udarbejdet af	Vibeke Rahbek
Lok. ID.	613-L02-000037
Sagsnr.	766.100.435
Dokument nr.	766.109.723

Indhold

1. AFGØRELSE	5
2. BAGGRUND	5
2.1 Sammendrag	5
2.2 Inddragelse af offentlighed	6
3. VILKÅR	8
3.1 Generelle forhold	8
3.2 Anlæg	8
3.2.1 Gødningsproduktion og -håndtering	8
3.2.2 Ammoniakreducerende tiltag	8
3.2.3 Vand og spildevand	9
3.2.4 Skadedyr	9
3.2.5 Affald og kemikalier	9
3.2.6 Driftsforstyrrelser og uheld	10
3.3 Arealer	10
3.3.1 Drift af arealer	10
3.4 Tilsyn og kontrol	10
3.5 Bedste tilgængelige teknologi/optimering	11
3.6 Driftsophør	11
4. VURDERING	12
4.1 Generelle forhold	12
4.1.1 Ansøger og ejerforhold	12
4.1.2 Afstandskrav	12
4.1.3 Beskrivelse af dyrehold	13
4.2 Anlæg	14
4.2.1 Beskrivelse af staldindretning mm.	14
4.2.2 Driftsforstyrrelser og uheld	15
4.2.3 Gødningsproduktion- og håndtering	16
4.2.4 Ammoniak	17
4.2.5 Lugt	20
4.2.6 Støj, støv, lys og skadedyr	21
4.2.7 Affald, olie og kemikalier	21
4.2.8 Spildevand og overfladevand	22
4.2.9 Transport	23
4.2.10 Energi- og vandforbrug	23
4.3 Arealer	24

4.3.1 Aftalearealer	24
4.4 Egenkontrol	27
4.5 Renere teknologi/Bedste tilgængelige teknik (BAT).....	28
4.5.1 Management.....	28
4.5.2 Fodring	29
4.5.3 Staldindretning	32
4.5.4 Vand og energi.....	35
4.5.5 Opbevaring/behandling af husdyrgødning	36
4.5.6 Udbringning af husdyrgødning.....	36
4.6 Landskabelige hensyn	37
4.7 Ophør og alternativer	38
4.8 Samlet vurdering.....	38
5. FORMALIA.....	38
5.1 Lov m.m.....	38
5.2 Klagevejledning.....	39
5.3 Revurdering	39
5.4 Udnyttelse af godkendelsen	39
5.5 Andet	40
BILAG 1. SITUATIONSPLAN	42
BILAG 2. OVERSIGT OVER UDBRINGNINGSAREALER.....	42
BILAG 2. OVERSIGT OVER UDBRINGNINGSAREALER.....	43
BILAG 3 GYLLEKØLING.....	45

1. AFGØRELSE

Hedensted Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse af husdyrbruget med CVR nummer 27884857 på adressen Hovedvejen 120, 8723 Løsning efter § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug¹ (Husdyrloven).

Godkendelsen omfatter en årsproduktion på 1.200 årssøer (smågrise fravænnedes ved 5 uger/9 kg) og 600 polte (45-102 kg) svarende til 303,0 dyreenheder². I forbindelse med udvidelsen opføres der en ny løbe/drægtighedsstald og en ny farestald, samt en gyllebeholder på 4000 m³.

Der anvendes 266,6 ha aftalearealer. 122,1 ha af disse, godkendes i forbindelse med miljøgodkendelse på Engalgårdsvej 3, 7100 Vejle. 52,1 ha beliggende i Vejle Kommune er vurderet til kræve godkendelse efter husdyrlovens § 16, mens de resterende 92,6 ha er vurderet til ikke at kræve § 16 godkendelse.

Denne miljøgodkendelse gives under forudsætning af, at ovennævnte arealer godkendes, dog undtaget de 92,6 ha der i nærværende afgørelse er vurderet til ikke at kræve godkendelse.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændringer i dyreholdet, herunder stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udspretningsarealer og lignende, før Hedensted Kommune har taget stilling til, om ændringerne kræver godkendelse.

Godkendelsen er meddelt på de vilkår, som er beskrevet i afsnit 3.

Med godkendelse følger krav til udnyttelse af godkendelse indenfor 3 år, se afsnit 5.4.

2. BAGGRUND

2.1 Sammendrag

LRØ har på vegne af Flemming Jespersen d. 20. december 2007 ansøgt om miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende Hovedvejen 120. Ejendommen ligger ca. 2,5 km øst for Løsning.

Ansøgningen vedrører udvidelse af sohold fra 384 årssøer med en årlig produktion af 8.700 smågrise og 160 slagtesvin svarende til 135,3 dyreenheder til 1200 årssøer og 600 polte svarende til 303,0 dyreenheder. Smågrisene sælges fra ved 9 kg og polte købes ved 45 kg.

I forbindelse med udvidelsen søges der om en ny løbe/drægtighedsstald (87×39 meter= 3400 m²) og en ny farestald (84×20 meter= 1680 m²) samt en gyllebeholder på 4000 m³, samtidig vil en eksisterende slagtesvinestald og to ældre gyllebeholdere blive fjernet.

Husdyrbruget overholder geneafstanden i forhold til lugt, idet beregningen af geneafstand viser hhv. 133,7 m (nabo), 422 m (byzone m.v.) og 200,9 m (samlet bebyggelse). De faktuelle afstande fra stalden er hhv. ca. 273 m til nærmeste nabo uden landbrugspligt og ca. 300 m til samlet bebyggelse (Ny Sebberup). Afstandskravet i forhold til beboelse på samme ejendom er ikke overholdt, men vurderes ikke at have betydning idet der er tale om eksisterende staldbygninger.

Husdyrbruget er med ansøgningen om miljøgodkendelse omfattet af et generelt krav om ammoniakreduktion fra stald og lager i forhold til bedste staldsystem, med normtal 2005/2006

---

¹ Lovbek. nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

² Beregnet efter bilag 1B i Bekendtgørelse nr. 717 af 02/07/2009 om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage.

som udgangspunkt. I 2007 hvor ansøgningen blev sendt ind, var reduktionskravet 15 % og gælder udvidelsen af produktionen. Husdyrbruget overholder nævnte krav ved at der vil blive etableret gyllekøling i de to nye stalde. Gyllekølingen vil fjerne mindst 129.083,9 kW, hvilket vil reducere ammoniakfordampningen. Derudover vil begge de nye stalde blive etableret med delvist spaltegulv, der har en mindre overflade, hvorfra der kan fordampe kvælstof end traditionelt fuldspaltegulv. Der vil blive anvendt foderblandinger med et lavere proteinindhold, hvorved kvælstofindholdet i gyllen reduceres. Desuden etableres fast overdækning på begge gyllebeholdere. Produktionen overholder med disse tiltag og ejendommens beliggenhed alle gene- og afstandskrav.

Alle udbringningsarealer i ansøgningen indgår som aftalearealer, idet ansøgers egne arealer drives under et andet CVR-nr: 72747917. Disse arealer indgår i en ansøgning om miljøgodkendelse til ejendommen Engelgårdsvej 3, 7100 Vejle og vil således blive godkendt der over disse arealer, indgår andre aftalearealer, som er vurderet i denne ansøgning. Blandt de øvrige aftalearealer er nogle vurderet til ikke at kræve godkendelse, men andre er vurderet til at kræve godkendelse efter § 16.

Der er ingen natur, som er beskyttet efter § 7 i Husdyrloven, inden for 1000 m fra husdyrbruget. Der ligger en kvælstoffølsom sø 560 meter syd for husdyrbruget. Merbidraget af ammoniak fra anlægget er beregnet til 0,13 kg N/ha/år. Det er vurderet i afsnit 4.2.4, at merbidraget ikke vil medføre en væsentlig ændret påvirkning af søen.

I forbindelse med afgørelsen har Hedensted Kommune vurderet, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab og miljø.

2.2 Inddragelse af offentlighed

Ansøgninger, der hører under Husdyrlovens § 12, skal offentligt annonceres på det tidspunkt, hvor det vurderes, at der foreligger fyldestgørende ansøgningsmateriale. Annoncering foretages for at inddrage offentligheden tidligt i processen med at udarbejde en miljøgodkendelse. Der er ansøgt efter husdyrlovens § 12 og der forelå fyldestgørende ansøgningsmateriale således, at ansøgningen kunne annonceres i Hedensted Avis den 3. september 2008. Kommunen har ikke modtaget henvendelser i forbindelse med annonceringen.

Hedensted Kommune har foretaget 6 ugers nabo- og partshøring fra den 3. februar 2010 til den 18. marts 2010. Følgende har modtaget et udkast til miljøgodkendelse:

Ejere af aftalearealer:

Henriette Toftager, Ulkærvej 11, 7100 Vejle
Henning L. Hansen, Spettrupvej 47, 8722 Hedensted
Per Foged, Engumvej 37, 7120 Vejle Øst
Torben Toxværd Søndergaard, Hovedvejen 120, 8722 Hedensted
Oens Maskinstation, Hovedvejen 140. 8723 Løsning

Naboer på følgende adresser:

Anders Laursen, Blæsbjergvej 32, 8722 Hedensted
Rikke Dyg Bjerremand Rasmussen og Johnny Gad Rasmussen,
Hovedvejen 110, 8723 Løsning
Carsten Christensen, Hovedvejen 114, 8723 Løsning
Jan Lund og Charlotte Pagh Meinhardt, Hovedvejen 118, 8723 Løsning
Anders Mogens Kristensen, Ternevej 2, 8723 Løsning
Leo Petersen, Ternevej 6, 8723 Løsning
Karl Mølgaard, Ternevej 8, 8723 Løsning

Pia Søgaard Jensen og Per Nørskov Jørgensen, Ternevej 10, 8723 Løsning
Lilly Hansen, Ternevej 12, 8723 Løsning
Karl Børge Møller, Ternevej 14, 8723 Løsning
Else Marie Munk Svendsen, Ternevej 16, 8723 Løsning
Hans-Christian Christensen, Tolstrupvej 10, 8700 Horsens
Flemming Petersen, Ternevej 19, 8723 Løsning
Jytte Krogh Wohler og Lars Lyng, Ternevej 20, 8723 Løsning
Merry Evelyn Petersen, Ternevej 22, 8723 Løsning
Arne Jensen og Anette Enøe Jensen, Ternevej 24, 8723 Løsning
Lene Knudsen Jørgensen, Kohavevej 13, 8721 Daugård
Thomas Andersen og Hanne Elisabeth Pedersen,
Hovedvejen 122, 8723 Løsning
Jesper Berentsen Jørgensen og Emma Victoria Herbøl Jørgensen,
Ternevej 18, 8723 Løsning
Majken Capion, Hovedvejen 126, 8723 Løsning

Sebberup Vandværk, Ny Sæbberupvej 9, 8723 Løsning
TDC Tele Danmark A/S, Telehøjen 1, 5220 Odense SØ

Hedensted Kommune har den 18. marts 2010 modtaget en henvendelse fra naboer, Jette og Karl Mølgård, Ternevej 8 og Lis og Leo Petersen, Ternevej 6. Indsigelsen omhandler forringelse af boligernes værdi, gener fra trafikstøj fra Hovedvejen, lugtgener, støj samt vand- og luftmiljø.

Hedensted Kommune har behandlet indsigelsen og besvaret direkte til indsigerne. Kommunen har på baggrund af nævnte indsigelse tilføjet et vilkår vedr. støj. I besvarelsen til indsigerne har kommunen konkluderet, at der i miljøgodkendelsen er foretaget en vurdering af samtlige forhold, som ligger indenfor lovgivningens rammer, og vurderet, at den ansøgte produktion overholder alle krav i forhold til miljø, lugt, støj, m.v..

Hedensted Kommunes afgørelse offentliggøres på kommunes hjemmeside og i Hedensted Avis tirsdag den 30. marts 2010.

3. VILKÅR

3.1 Generelle forhold

1. Godkendelsen omfatter en årsproduktion på 1200 årssøer (med smågrise til 5 uger/9 kg) og 600 polte (45-102 kg) svarende til 303,0 dyreenheder.
  - a) Indenfor dette produktionsinterval tillades afvigelse i den gennemsnitlige udgangsvægt for smågrise indenfor 8-10 kg, samt mindre afvigelser i fordelingen mellem søer og polte, som kan tilskrives den naturlige variation så længe det maximale antal DE ikke overskrides.
2. Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne miljøgodkendelse, herunder ansøgningsmaterialet, supplerende oplysninger, den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne miljøgodkendelse og senere afgørelser foreskriver noget andet.
3. Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på husdyrbruget. Eventuelt driftspersonale, herunder maskinstation m.v., skal være orienterede om de relevante dele af godkendelsen.
4. Ejendommen, herunder stalde, bygninger m.v., og dens omgivelser skal renholdes således, at der ikke forekommer væsentlige gener udenfor ejendommens skel i form af røg, støv eller uhygiejniske forhold, som ifølge kommunens vurdering kan karakteriseres som væsentlig.
5. Ændringer i ejerforhold (eller hvem der er ansvarlig for driften) skal meddeles til Hedensted Kommune.

3.2 Anlæg

3.2.1 Gødningsproduktion og -håndtering

6. Pumpning, omrøring og flytning af gylle skal så vidt muligt foregå på hverdage.
7. Der skal anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb således at spild af flydende husdyrgødning undgås. Alternativt skal påfyldning foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Pladsen skal rengøres umiddelbart efter, at en periode med daglig påfyldning er afsluttet.
8. Udbringning af husdyrgødning skal ske efter godt landmandskab, og der skal, så vidt det er muligt, tages hensyn til vindens retning og vejrforhold.

3.2.2 Ammoniakreducerende tiltag

9. Der skal etableres fast overdækning af de to gylletanke. Skader på overdækningen skal udbedres hurtigst muligt, således overdækningen altid er helt tæt.
10. Ny farestald og ny drægtighedsstald skal etableres med delvist spaltegulv (med minimum 30 % fast gulv).
11. Indholdet af råprotein i foder til søer må maksimalt være 140 g/FE med maksimalt foderforbrug på 1450 FE/årssø/år (gennemsnit for søer i farestald og løbe/drægtighedsstald).

Gyllekøling

12. Staldanlæggets gyllekanaler i den nye farestald og den nye løbe/drægtighedsstald, skal forsynes med gyllekølingsanlæg: i alt 1576 m² gyllekummer med køling.
13. Gyllekølingssystemet skal fjerne minimum 129.083 kW pr år. Se bilag 3.

3.2.3 Vand og spildevand

14. Vask af maskiner og lastbiler skal foregå på befæstet plads med afløb til gyllebeholder eller anden opsamlingsbeholder.
15. Der skal i forbindelse med ansøgningen om byggetilladelse søges om udledning af tagvandet til recipient. Udledning af tagvand skal overholde Hedensted Kommunes krav til udledning af overfladevand til vandområder.

3.2.4 Skadedyr

16. Husdyrbrugets støjbelastning, målt udendørs som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A), målt ved nærmeste nabobeboelse må ikke overstige følgende grænseværdier:

Dagperiode	Tidsrum, kl.	Støjniveau
Man- fredag	07.00 - 18.00	55 dB(A)
Lørdag	07.00 - 14.00	55 dB(A)
Lørdag	14.00 - 18.00	45 dB(A)
Søn- og helligdage	07.00 - 18.00	45 dB(A)
Aftenperiode		
Alle dage	18.00 - 22.00	45 dB(A)
Natperiode		
Alle dage	22.00 - 07.00	40 dB(A)

Støjens spidsværdier må ikke overstige 55 dB(A) om natten. Støjgennemsnit skal regnes ifølge vejledningen³.

Normal kørsel med traktor og landbrugsmaskiner i dagtimerne er ikke omfattet af støjgrænserne.

Husdyrbruget skal, for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis Kommunen finder det påkrævet. Støjmålinger skal foretages på et tidspunkt, hvor husdyrbrugets aktiviteter svarer til maksimal drift, og foretages i punkter, der forinden er aftalt med kommunen. Målerapporten skal sendes til kommunen, der højst kan forlange støjmålinger udført én gang årligt. Støjmålingen skal udføres af et akkrediteret firma.

17. Der skal om nødvendigt foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de af Skadedyrlaboratoriet foreskrevne retningslinjer for fluebekæmpelse⁴. Kommunen kan vurdere, om eventuelle fluegener kan karakteriseres som væsentlige.

3.2.5 Affald og kemikalier

18. Der må ikke foretages afbrænding af affald på husdyrbruget.

³ Vejledning fra Miljøstyrelsen, Ekstern støj fra virksomheder, 5/1984.

⁴ Vejledningen kan hentes på www.dpil.dk, se vejledninger

19. Farligt affald skal, indtil det indsamles, til enhver tid opbevares miljømæssigt forsvarligt, således at der ikke opstår fare for forurening af jord og grundvand. Det vil sige forsvarlig emballeret, under tag, på fast, tæt bund uden mulighed for affald til kloak, jord, vandløb eller grundvand, jf. Hedensted Kommunes Erhvervsaffaldsregulativ⁵.

20. Der må maksimalt opbevares 250 l spildolie. I nærheden af olie- og kemikalieaffald skal der altid være sugemateriale til opsamling af evt. spild.

3.2.6 Driftsforstyrrelser og uheld

21. Der foreligger beredskabsplan for husdyrbruget, så spild og andet ukontrolleret udslip af gylle og andre forurenende stoffer forebygges, og sådan at skadernes omfang, hvis der alligevel sker uheld, begrænses.

- Planen skal til enhver tid være ajourført og være tilgængelig på husdyrbruget. Eventuelt driftspersonale skal være orienterede om beredskabsplanen.

3.3 Arealer

3.3.1 Drift af arealer

22. Udbringning af husdyrgødning fra den godkendte produktion må alene ske på de 265,2 ha aftalearealer, som er angivet på kortet i bilag 2, med et maksimalt dyretryk på 1,4 DE/ha på gylleaftalearealerne.

23. Aftalearealer tilhørende Engelgårdsvej 3,7100 Vejle (i alt 115,7 ha) må først benyttes, når der foreligger en miljøgodkendelse på Engelgårdsvej 3.

24. På baggrund af Vejle Kommunes vurdering af udbringningsarealer beliggende i Vejle Kommune, må aftalearealer tilhørende Per Foged, Engumvej 37, 7120 Vejle øst først benyttes, når der foreligger en arealgodkendelse jf. husdyrlovens § 16.

3.4 Tilsyn og kontrol

25. Der skal føres egenkontrol af:

- a) Årlig opgørelse af vandforbrug.
- b) Jævnlig aflæsning af elforbrug, minimum hvert kvartal.

26. Gyllekølingsanlæg

- a) Varmepumpeanlægget skal forsynes med, timetæller, separat elmåler, og "data-logger".
- b) Køleanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper køleanlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk efter driftsstop.
- c) Enhver type af driftsstop noteres i driftsjournalen sammen med årsagen hertil.
- d) Efterfyldning af kølevæske skal noteres i journal, med angivelse af dato for påfyldning og påfyldt mængde.
- e) Anlægget skal vedligeholdes ved at følge fabrikantens vejledning herom. Gyllekølingsanlægget skal efterses minimum én gang årligt, af en sagkyndig i anlægstypen. Nødvendige reparationer og justeringer skal foretages.

---

⁵ Regulativ for erhvervsaffald kan ses på www.hedensted.dk – Teknik afdeling - affald

27. Hvis Hedensted Kommune forlanger det, skal husdyrbruget dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Det er:
- Egenkontrol vilkår
  - Gødningsregnskab
  - Beredskabsplan
  - E-kontrol for søernes effektivitet
28. Som dokumentation for, at husdyrproduktionen ligger indenfor godkendelsens rammer, skal der, hvis tilsynsmyndigheden kræver, det indsendes kopier af relevante dele af sluttede årsskatteregnskaber med kvitteringer og/eller afregninger fra slagteri inkl. eksportafregninger. Kopier skal indsendes til tilsynsmyndigheden senest 14 dage efter, at kravet er meddelt virksomheden.
29. Overholdelse af vilkår om fodertilpasninger af råprotein og forsfor skal kunne dokumenteres, hvis tilsynsmyndigheden kræver det. Dokumentation kan være i form af foderplaner, indlægssedler fra foder, regnskabsopgørelse over indkøbt foder, effektivitetskontrol, beregninger fra svinekonsulent eller foderanalyser.

3.5 Bedste tilgængelige teknologi/optimering

30. Husdyrbruget skal leve op til den redegørelse for anvendelse af BAT, som er vedlagt ansøgningen.
31. Der skal anvendes type 2 korrektionsfaktor for fosforindholdet i foder til søer beregnet efter Plantedirektoratets vejledning om gødsning- og harmoniregler 2006/2007.
- Korrektionsfaktoren må maksimalt være 0,87.
- Ved korrektionen skal anvendes svineproduktionens faktiske tal for fosforindhold i foder, foderforbrug pr. kg. tilvækst, indgangsvægt og afgangsvægt for smågrisene. Korrektionen skal fremgå af gødningsregnskabet, se afsnit 4.5.2.
32. Ventilationssystemerne rengøres og efterses når staldene rengøres.

3.6 Driftsophør

33. Ved ophør af driften skal stalde m.v. rengøres og alle oplag af husdyrgødning, foder, affald og lignende bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

4. VURDERING

Nedenstående miljøvurderinger danner grundlag for de vilkår, der er meddelt i tilknytning til godkendelsen. Udgangspunktet for miljøvurderingen er det indsendte ansøgningsmateriale, der blev indsendt 1. gang 20. december 2007 og 2. februar 2010, samt supplerende oplysninger. Der er i forbindelse med godkendelsens tilvejebringelse foretaget et miljøtilsyn på selve ejendommen og besigtigelse af udspretningsarealerne samt udvalgte naturområder og vandløb i tilknytning dertil.

Vurderingerne skal belyse, om de virkemidler, der er planlagt til forebyggelse og begrænsning af forurening, som fremgår af ansøgningsmaterialet, opfylder kravet om anvendelse af bedst tilgængelige teknik. Ydermere skal vurderingerne belyse, hvilke konsekvenser den ansøgte udvidelse vil kunne forventes at have på omgivelserne.

Kommunen gør opmærksom på, at husdyrbruget til enhver tid skal leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser, også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

4.1 Generelle forhold

4.1.1 Ansøger og ejerforhold

Flemming Jespersen er ejer af ejendommen Hovedvejen 120, 8723 Løsning (CVR-nr: 27884857). Svineproduktionen ejes af selskabet Horsholm A/S (CVR-nr. 26583667), hvor Flemming Jespersen ejer halvdelen af aktierne og Henriette Toftager ejer den anden halvdel. Flemming Jespersens jord er forpagtet ud til Henriette Toftager, under CVR-nr. 32191304, dvs. ejede arealer drives under et andet CVR-nr. end husdyrproduktionen, og er dermed teknisk set aftalearealer.

De arealer, som Flemming Jespersen selv ejer, indgår i ansøgning om miljøgodkendelse af Engalgårdsvej 3, 7100 Vejle, ejet af Henriette Toftager. Disse arealer vil således opnå godkendelse i denne sammenhæng. Hedensted Kommune forventer at meddele godkendelse til Engalgårdsvej 3 ca. tre måneder efter denne godkendelse er meddelt.

Flemming Jespersen ejer følgende matrikler: 4 a, 4 b, 4 k, 13, Sebberup By, Løsning, 3 i og 3 l, Spettrup By, Urlev, 20 c, Stubberup By, Løsning, 18 d og 18 m, Ølsted By, Ølsted. I alt ca. 132 ha.

4.1.2 Afstandskrav

Ejendommen er beliggende i det åbne land, uden naboer og i umiddelbar nærhed. Nærmeste samlede bebyggelse er Ny Sebberup, der ligger ca. 300 meter vest-sydvest for anlægget.

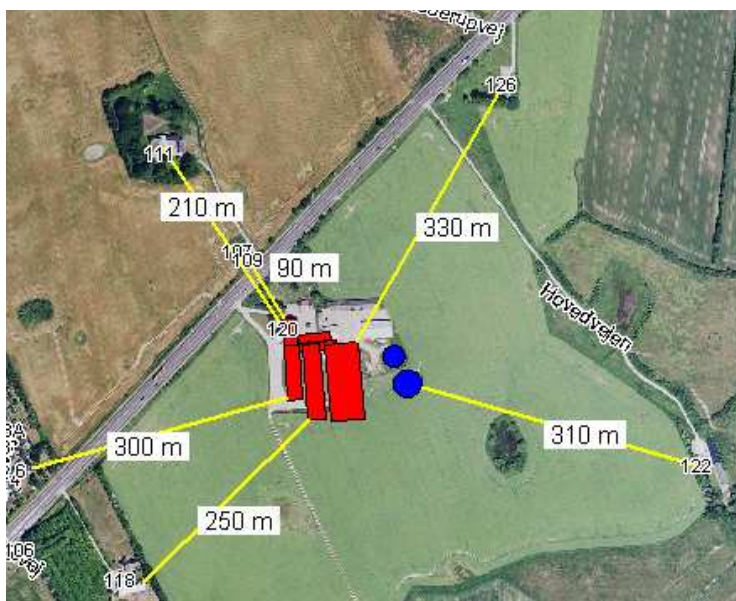
	Lovkrav, minimum	Målt afstand ¹
Enkelt/fælles vandindvinding Ny Sebberup Vandværk	25/50 m	Ca. 90 m
Vandløb (tilløb til ølsted bæk) sø	15 m	200 m ca. 100 m
Offentlig vej og privat fællesvej	15 m	40
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	>> 25 m
Beboelse på ejendommen	15 m	Ca. 8*
Naboskel, Hovedvejen 107, ejes af Ny Sebberup Vandværk	30 m	70 m
Nabobeboelse med landbrugspligt,	50 m	

Hovedvejen 111 (ejes af ansøger)		210 m
Hovedvejen 118		250 m
Nabobeboelse uden landbrugspligt, Ternevej 6	50 m	300 m
Samlet bebyggelse, Ny Sebberup	(300 m) ²	300 m
Byzone (nærmeste: Hedensted)	50 m (300 m) ²	1,5 km

¹ Cirka-afstande

² Hvis afstanden er mindre end 300 m skal det vurderes om risikoen for væsentlige gener er begrænset, dvs. vurdering af lugtgener (se afsnit 4.2.5).

* Afstandskrav ikke overholdt.

Billedet viser afstande til omgivende beboelser samt Ny Sebberup vandværk, som angivet i ovenstående tabel.

Placeringen af det nye byggeri overholder gældende afstandskrav i Husdyrloven. Afstandskravet til beboelse på samme ejendom er ikke overholdt, men da det drejer sig om afstanden til eksisterende staldbygninger, vurderes det ikke relevant, idet afstandskravet omhandler *etablering* af stalde og lign.

4.1.3 Beskrivelse af dyrehold

Godkendelsen omfatter i alt 1200 søer med grise op til 9 kg, samt 600 polte (45 – 102 kg), svarende til i alt 302,97 DE.

Produktionen på ejendommen er sohold med afsætning af smågrise. Smågrisene sælges ved 9 kg og polte indkøbes ved 45 kg.

Nedenstående skema viser et overblik over staldindretninger og antal dyr og dyreenheder i de nuværende og kommende stalde:

Staldtype/Bygning	Dyrekategori	Antal dyr Ansøgt	Stipladser	Antal DE Ansøgt
Karantænestald Bygning 8	Slagtesvin (polte), Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv	600 (45-102 kg)	180	13,16
Drægtighedsstald (løbe/ kontrol) Bygning 6+7	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	200	140	33,74
Farestald Bygning 9	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	400	100	29,12
Farestald Bygning 9	Årsso, farestald, Kassestier, fuldspaltegulv	100	24	7,28
Ny farestald Bygning 15	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	700	260	50,96

Ny løbe/drægtighedsstald Bygning 16	Årsso, løbe- og drægtigheds- stald, Løsgående, spaltegulv	1000	680	168,71
Dyreenheder i alt				302,97

Det forventes, at fuld produktion vil være opnået ca. 1½ år efter miljøgodkendelsen er givet.

4.2 Anlæg

4.2.1 Beskrivelse af staldindretning mm.

Situationsplan over det kommende anlæg kan ses i bilag 1. Dyreholdet vil være delvist i gammelt og delvist i nyt staldanlæg. Den nye farestald vil være 20 x 84 m, i alt 1680 m² og ventileret ved undertryksventilation. Bygningen skal indeholde 260 enkeltstier med delvist spaltegulv (bedste staldsystem), og der vil blive indlagt gyllekøling (mere om gyllekøling i afsnit 4.2.4).

Den nye løbe/drægtighedsstald (byg. 16) vil være 39 x 87 m, i alt 3400 m², med undertryksventilation. I denne stald planlægges 12 T-stier med plads til 46 drægtige søer i hver. Hver so får en boks med æde- og hvileplads, samtidig er der adgang til et løsdriftsareal. Stierne vil være med delvist spaltegulv. Desuden vil stalden rumme 10 stier med plads til hver 7 polte på delvist spaltegulv samt 12 aflasningsstier med plads til 3 søer hver. Der vil ligeledes være 3 ornestier til hver én orne. I denne stald vil der være gyllekøling (se endvidere afsnit 4.2.4).

I den eksisterende bygning 6 er der løbestald. Der er 60 enkeltstier, med delvist spaltegulv. Desuden er der 3 ornestier med fuldspaltegulv. Bygningen ventileres med undertryksventilation, der er 1 afkast i tagryggen. Den eksisterende drægtighedsstald (Byg. 7) rummer 90 enkeltstier med delvist spaltegulv. Bygningen ventileres med undertryksventilation, der er 2 afkast tagryggen. Desuden er der en karantænestald (byg. 8) hvor der i nudriften er løsgående søer, men hvor der i fremtiden skal være karantænestald til indkøbte polte delvist spaltegulv (2/3 fast gulv og 1/3 spalter). Desuden skal der være vådfoderrum i denne bygning. Bygningen ventileres med undertryksventilation, der er 4 afkast i tagryggen. I den eksisterende farestald (byg. 9) skal der fortsat være 100 kassestier med delvist spaltegulv og derudover 24 nye kassestier med fuldspaltegulv (fuldspaltegulvet skyldes, at der i den eksisterende stald er smågrisestald med fuldspaltegulv, se endvidere BAT-afsnit 4.5.3). Bygningen ventileres med undertryksventilation, der er 6 afkast i tagfladen og 4 i tagryggen.

Andre bygninger

Det eksisterende maskinhuset (Byg. 3) på 53 x 11 meter bruges til maskinværksted, hvor der opbevares spildolie mv. Der findes to olietanke i bygningen til bil- og traktor-diesel. Der er fast underlag og ingen afløb. Der opbevares desuden kunstgødning, samt periodevist sprøjtemidler (aflåst) i bygningen. Det eksisterende maskinhus/kornlade (byg. 4) er 19 x 34 m. Der opbevares maskiner samt korn (op til 600 tons), som også tørres her. Korn opbevares i den gastætte silo til 450 tons korn, placeret lige vest for det eksisterende staldanlæg. I bygning 5, den østlige længe i den oprindelige gård, er der i nudriften drægtighedsstald. Dette vil ombygges til at værksted og personalerum. Der er pt. toilet mv. i bygningen og spildevand afledes til bundfældningstank sammen med det øvrige husspildevand og der ledes via dræn til Ølsted Å. Som følge af spildevandsplanen skal der etableres rensning af spildevand i henhold til denne. Ansøger har oplyst, at der vil opføres et minirensenanlæg eller tilsvarende foranstaltning. Dette er ikke en del af miljøgodkendelsen.

I forbindelse med opførelse af nyt staldanlæg opføres ny gyllebeholder på 35 meter i diameter og 4 meter dyb og en volumen på 4000 m³. Gyllebeholderen vil få omfangsdræn og kontrolbrønd. Den eksisterende gyllebeholder på 2000 m³ bibeholdes, mens de to mindre beholdere sløjfes i forbindelse med nybyggeriet.

Der etableres en læsseplads/vaskeplads med afløb til fortanken imellem de to gyllebeholdere. Markdriften udgår fra Enggårdsvej 3, hvor alle maskinerne står. I forbindelse med markarbejde omkring Hovedvejen 120 vil den fremtidige vaskeplads anvendes. Der vil være midlertidig oplag af gødning, sprøjtemidler mv..

Der er undertryksventilation i alle staldanlæg. Ventilationen styres automatisk, således at den hele tiden tilpasses det aktuelle behov i stalden. Det endelige udformning af det nye ventilationsystem kræver beregninger af et ventilationsfirma, og er endnu ikke er foretaget.

Efter hvert hold søer og smågrise vil stalden blive vasket og tørret, via iblødsætning og efterfølgende højtryksrensning, desinficering sker med læsket kalk og der tørres med varmekanon.

Den gamle slagtesvinestald (byg. 10), samt de to mindste gyllebeholdere nedrives i forbindelse med udvidelsen.

4.2.2 Driftsforstyrrelser og uheld

I ansøgningen er der redegjort for risiko for uheld samt måder at forebygge og i værste fald minimere skaden, hvis den sker.

Mulige uheld kan være brud på gyllebeholder, som vil kunne medføre at gylle løber via afløb og dræn til Ølsted Å. Tab eller spild af kemikalier vil kunne medføre forurening af jord. Strømbrydelse og manglende ventilation vil kunne medføre overopvarmning af staldene. Vandafbrydelse vil medføre mangle drikkevand til dyrene. Ved brand vil der kunne ske skade på bygninger, dyr, oliebeholdere og trykflasker.

Risiko for uheld er søgt minimeret ved følgende tiltag:

Under omhældning suges gyllen direkte op i gyllevognen med en teleskoplæsser for at forhindre spild. Gyllevognen vil desuden fremover holde på en vaske/læsseplads med afløb til beholderne, hvorved evt. spild vil blive opsamlet. For at minimere risikoen for brud på beholderne er de underlagt 10-års kontrol af beholderens stabilitet. Med den planlagte vaske/læsseplads imellem de to gylletanke, med afløb til fortank minimeres risiko for jordforurening i forbindelse med håndtering af kemikalier. For at hindre forurening af vandforsyningen påfyldes marksprøjtet vand fra en buffertank. Olietanke er udskiftet, for at sikre minimal risiko for forurening med olie fra defekte olietanke. Afløbene i vådfoderrummet er tilkoblet gyllekanalerne, hvorved spild med flydende fodermidler ikke kan forurene jord og recipient.

Der etableres et alarmanlæg, der kan ringe ejeren op, i tilfælde af strømsvigt. På samme vis etableres en "vandvagt", der aktiveres ved for lavt vandtryk og dermed gør opmærksom på problemer med vandforsyningen til stalden.

Etableringen af en ny gyllebeholder til erstatning af to ældre beholdere vil mindske risiko for uheld som følge af nedslidning mv.

I tilfælde af, at der alligevel sker uheld, er der udarbejdet en beredskabsplan. Denne rummer relevante telefonnumre, samt beskrivelser af, hvad der skal gøres i tilfælde af forskellige typer uheld. Desuden rummer beredskabsplanen bilag med kort over, hvor der findes hovedafbrydere, hovedhane, brandslukkere, afløb til dræn m.v.

Ansøger beskriver, at skadevirkningerne ved gylleudslip kan minimeres ved, at gyllen forsøges inddæmmet inden den løber via afløb til Ølsted Å. Hele anlægget ligger i en gryde i landskabet, derved vil gyllen kun kunne løbe fra ejendommen via drænledninger. Beredskabsplanen rummer et kort, der viser, hvor der skal opdæmmes for at undgå gyllen løber i dræn. Der opbevares savsmuld eller kattegrus på ejendommen, der kan begrænse skaden ved spild af olie eller

kemikalier. Forurenet jord kan opsamles med frontlæsser. Den nye gyllebeholder etableres med omfangsdræn og kontrolbrønd, hvilket øger muligheden for at holde øje med lækager mv.

I forhold til det projekterede gyllekølingsanlæg, stilles der vilkår om trykovervågningsssystem, alarm og sikkerhedsanordning, der stopper anlægget, hvis der skulle komme lækager. Samtidig skal driftsstop og efterfyldning noteres i driftsjournal og anlægget skal vedligeholdes i henhold til fabrikantens og efterses årligt.

Vurdering

Beredskabsplanen skal opbevares på husdyrbruget og opdateres, når der sker ændringer, samt fremvises, hvis kommunen beder om det. Der er stillet vilkår om at beredskabsplanen holdes opdateret, at driftspersonalet holdes orienteret om den, samt at husdyrbruget drives så uheld forbygges og begrænses.

Kommunen vurderer, at der med de stillede vilkår samt den udarbejdede beredskabsplan bliver taget tilstrækkelige forholdsregler til at risikoen for uheld er minimeret samt at et skadevirkningen ved et eventuelt uheld minimeres. Det er Kommunens vurdering at det stillede vilkår vedr. gyllekølingsanlæg vil være tilstrækkelige til at sikre, at der ikke er en væsentlig risiko for forurening med gyllekølingsvæske.

4.2.3 Gødningsproduktion- og håndtering

Produktion af husdyrgødning

Gylleproduktionen vil anslået blive på 6288 m³ årligt incl. vand. I de to gyllebeholdere er der en samlet kapacitet på 6000 m³. Opbevaringskapaciteten beregnes til ca. 11,3 måneder, hvilket vurderes at være fuldt tilstrækkelig opbevaringskapacitet, se tabel 2.

Tabel 2. Gødningsmængder og spildevand til gyllebeholder

	Ansøgt
Gyllemængde (m ³)*	6288*
Regnvand fra befæstet areal (m ³ , ca.)	100
Mængde ledt til gyllebeholder (m ³)	6388
Opbevaringskapacitet (m ³)	6000
Antal mdr. opbevaringskap.	11,3 mdr.

* incl. vand. Beregnet fra normtal.

Gødningshåndtering

Gyllen kommer fra stierne ned i gyllekanalerne/kummerne. Gyllen vil blive pumpet fra gyllekanaler til gyllebeholder ca. en gang om ugen. Der projekteres med befæstet overflade mellem gyllebeholderne, hvorfra der vil være afløb til beholder. Pladsen anvendes til læsse- og vaskeplads. Der projekteres med overdækning af begge gyllebeholdere, bl.a. for at mindske mængde af regnvand i gyllen, hvormed der spares på antallet af gylletransporter. Ca. 580 m³ vand kan fratrækkes⁶, hvilket svarer til ca. 23 læs gylle. Når gyllen skal flyttes fra gyllebeholder til gyllevogn eller lastvogn, suges det over med en sugekran.

Vurdering

Der er stillet vilkår om, at pumpning, omrøring og flytning af gylle så vidt muligt foregår på hverdage, at der anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe eller at påfyldning sker på plads med afløb til beholder, samt at gødningshåndteringen sker efter godt landmandsskab.

⁶ I normtal for gyllemængder er medregnet 0,4 m³ regnvand pr. m² beholderoverflade (Landbrugets Byggeblad nr. 95.03-03 revideret 30.11.2004), hvilket med to gyllebeholdere med diameter på hhv. 25 m og 35 m omregnes til 581 m³.

Det er Hedensted Kommunes vurdering, at gødningshåndteringen opfylder gældende regler, hvormed der ikke er nogen væsentlig risiko for forurening ved de anvendte metoder.

4.2.4 Ammoniak

Kvælstof, der deponeres fra luften (ammoniak), er en begrænsende faktor for mange sårbare naturtyper. I sårbare naturtyper kan der ske en væsentlig ændring, hvis naturtypen udsættes for øgede mængder af det begrænsende næringsstof.

Generelt ammoniakreduktionskrav

Husdyrbruget er med ansøgningen om miljøgodkendelse omfattet af et generelt krav om ammoniakreduktion fra stald og lager i forhold til bedste staldsystem, med normtal 2005/2006 som udgangspunkt. Ansøgninger indsendt i 2007 er reduktionskravet, der gælder for udvidelsen, 15 %.

Reduktionskravet opfyldes jf. IT-ansøgningssystemet ved at:

- Den nye drægtighedsstald og den nye farestald etableres med gyllekøling
- Nye staldafsnit etableres med delvis spaltegulv, der har lavere ammoniakfordampning end bedste staldsystem, med normtal 2005/2006.
- Begge gyllebeholdere, en ny og en eksisterende, vil have fast overdækning.
- Foderoptimering: Der er reduceret i foderets indhold af råprotein.

Foderoptimering i form af nedsat proteinindhold i foderet, vil reducere ammoniakfordampningen fra stald og lager. Dette er indtastet i it-ansøgningssystemet, sammen med de øvrige tiltag i form af gyllekøling, delvist spaltegulv i de kommende stalde og overdækning af gyllebeholdere. De indtastede korrektioner på råprotein i foderet i kombination med de andre nævnte tiltag, resulterer ifølge beregningen i Husdyrgodkendelse.dk, i at ammoniakreduktionskravet overholdes. Der stilles derfor vilkår om hvad foderet maksimalt må indeholde: Råprotein i foder til søer må i gennemsnit maksimalt være med 144 g/FE med maksimalt foderforbrug på 1450 FE/årsso.

Gyllekøling:

Gyllekøling beskrives i Miljøstyrelsesens BAT-blad om gyllekøling:

"Gyllekøling kan anvendes i stalde med gyllekanal såvel som med mekanisk udmugning (linespil, skraber). Gyllekølingssystemet sker ved at nedstøbning af PEL-slanger i bunden af gylle- eller gødningskanalerne i stalden. Slangerne udlægges typisk med en afstand på 35-40 cm. I stalde med gyllesystem kan køleslangerne alternativt udlægges direkte oven på kanalbunden. Anlægget skal dimensioneres, så der kan køles ca. 5 grader. Køleslangerne forbindes til en varmepumpe. Gyllekøling er mest anvendeligt i svinebesætninger, hvor den indvundne varme kan anvendes til opvarmningsformål, hvilket typisk drejer sig om besætninger med søer og smågrise."

I de nye staldbygninger, dvs. i den kommende farestald og kommende drægtighedsstald etableres gyllekøling. Gyllekanaler i de nye stalde skal forsynes med gyllekølingsanlæg, i alt 1576 m² gyllekummer med køling.

For at opnå tilstrækkelig ammoniakreduktion er det via it-ansøgningssystemet samt ud fra BAT-blad på gyllekøling⁷ beregnet, at gyllekølingen skal trække 129.083,9 kWh ud af gyllen pr. år. Der er redegjort for beregningen i bilag 3.

Der stilles således vilkår om 1.576 m² gyllekummer med køleanlæg samt at, der skal fjernes 129.083,9 kWh fra gyllen. Når disse kriterier er opfyldt, vil gyllekølingen reducere ammoniakfordampningen således at ammoniakreduktionskravet er opfyldt. Det er således op til ansøger

⁷ BAT-blad: Køling af gyllen i svinestald, af 19.5.2009

at vælge en pumpe, der fungerer mest optimalt i forhold til den aktuelle drift, blot den overholder kravet om at fjerne 129.083,9 kWh fra gyllen pr. år.

Der er i forbindelse med ansøgningen indsendt en varmebehovsberegning, udført af firmaet KH Nordtherm, der laver og installerer gyllekølingsanlæg. Af denne fremgår det, at ejendommen har et samlet varmebehov på 203.738 kWh/år. Dvs. den varme der udvindes fra gyllen, kan bruges på ejendommen og vil reducere ejendommens oliebehov.

Kvælstoffølsom natur

Ammoniaktab fra stalde, lagre, og tab i forbindelse med udbringning af husdyrgødning er en af de væsentlige trusler mod næringsfattige naturtyper. Der vurderes på næringsfattige naturområders tålegrænse i forhold til tilført kg kvælstof pr. år. Vurderingen sker på naturområder som skov, overdrev, hede, eng og mose. Derimod er danske søer generelt ikke følsomme for deposition af kvælstof fra luftbåren kvælstof. Der findes dog et begrænset antal meget følsomme søer, kaldet Lobeliesøer, der hører til de mest følsomme danske naturtyper.

Naturområder i Hedensted Kommune – skov, overdrev, eng og mose, er endnu ikke målsatte. Dette arbejde forventes færdigt i 2013 i forbindelse med Kommunens Naturkvalitetsplan. I forbindelse med vurdering af husdyrbrugsanlæg gennem Husdyrloven foretages en konkret vurdering ud fra orthofoto på alle naturlokaliteter indenfor 1 km's radius af staldanlægget. Såfremt det ud fra orthofoto blev vurderet, at der var sandsynlighed for ammoniakfølsomme naturområder, blev der foretaget en besigtigelse af lokaliteten.

I forbindelse med udvidelse af dyreholdet er der en meremission af ammoniak på 1391,3 kg N/år, således at ejendommens samlede ammoniakdeposition er 3800,3 kg N/år. Altså en forøgelse på 36,6 %. Dyreholdet udvides med 47,5 %.

Husdyrbruget ligger ikke inden for 300 m (bufferzone I) eller 1000 m (bufferzone II) fra natur som er beskyttet efter § 7 i Husdyrloven. Det nærmeste § 7 naturområde er et overdrev sydøst for Hedensted, som ligger ca. 4 km syd for anlægget. Der er ca. 8,2 km til nærmeste Habitatområde nr. 236: Bygholm Ådal. Der er ca. 2,5 km til den nærmeste registrering af arter, der er beskyttet efter Habitatdirektivets⁸ bilag IV (strandtudser registreret i forhenværende grusgravsområde). Der er ca. 2 km til nærmeste registrering af særlige arter (fredede orkideer: ægbladet fliglæbe og tyndakset gøgeurt).

Det vil dog ikke kunne udelukkes, at der vil kunne være ikke-registrerede forekomster af bilag IV arter tættere på anlægget. Den store vandsalamander er udbredt over det meste af Danmark. Den yngler i solåbne vandhuller med rent vand. På den baggrund vurderes det, at den store vandsalamander vil kunne forekomme i og omkring de 10 vandhuller, der ligger indenfor 1000 meter fra anlægget. Trusler mod arten er tilgroning af levesteder gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne ved opfyldning eller dræning af vandhullerne. Søer beliggende i tilknytning til dyrket jord, vurderes at være forholdsvis næringsrige. En anden bilag IV art er spidssnudet frø, som findes i næsten hele Danmark, men da der er tale om overvejende moræneler vil spidssnudet frø være fortrængt til fordel for butsnudet frø. Denne er ikke en bilag IV art og er meget almindelig i Danmark.

Anlægget ligger i et område, der er præget af dødishuller, dvs. der er mange lavninger i terrænet. Jorden i området er langt overvejende moræneler og disse faktorer betyder, at der er et højt antal små søer og moser i området, der ellers primært er dyrkede marker og spredte landejendomme. Inden for 1000 m fra anlægget er der 25 mindre søer og vandhuller, 16 mo-

---

⁸ Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, med senere ændringer.

ser og 2 engområder beskyttet jf. § 3 (i Naturbeskyttelsesloven⁹). Nærmeste § 3 natur er en sø, ca. 100 m øst for anlægget (gyllebeholder).

Der er ikke registreret skånende arealer nær naturområderne. Naturområder, der ligger nærmest anlægget er besigtiget i forbindelse med nærværende sag. Flere naturområder i omegnen, er besigtiget i forbindelse med vurderingen af udbringingsarealerne. Ved besigtigelse er på baggrund af plantesammensætningen og en del tilgroning fundet, at hovedparten af naturområderne er næringsrige.

Ifølge Skov- og Naturstyrelsen er tålegrænserne i forhold til ammoniakdeposition fra luften for ferske enge 15-25 kg N pr. ha pr. år og for moser 5-25 kg N pr. ha pr. år, hvor de mere næringsrige moser vil ligge i intervallet 15-25 kg N pr. Ha pr. år. Mange søer og vandhuller er eutrofieret som følge af næringstilførsel fra andre kilder. Baggrundsbelastningen i Hedensted Kommune var jf. DMU¹⁰ i 2007 15 kg kvælstof pr ha pr år.

En sø, ca. 560 meter syd for anlægget er dog vurderet, til at være næringsfattig og værdifuld. Der er tidligere registreret kransnålalger i søen, hvilket kan sammenlignes med søer omfattet af § 7, stk. 1, pkt.7. Den maksimale tilladte merbelastning af ammoniak til naturområder omfattet af husdyrlovens § 7, beliggende i en afstand mellem 300 og 1000 meter fra anlægget er 0,3; 0,5 eller 0,7 kg N/ha/år (afhængig af antallet af andre husdyrbrug i nærheden af naturområdet) jf. bilag 3 til godkendelsesbekendtgørelsen¹¹. I nærværende situation, er der én anden ejendom over 75 dyreenheder, beliggende lige under 1000 meter fra både søen og anlægget på Hovedvejen 120. Hvis søen havde været beskyttet efter § 7, ville kravet være, at et merbidrag af ammoniak maksimalt må være 0,5 kg N/ha/år. Der er, via it-ansøgningssystemet beregnet, at den højeste merdeposition i søen vil blive 0,13 kg N/ ha.

Vurdering

I forbindelse med overholdelse af ammoniakreduktionskravet, stilles der vilkår til gulvtypen i de kommende stalde, indholdet af råprotein i foderet, effekten af gyllekølingsanlægget samt overdækning af den eksisterende samt den kommende gyllebeholder. På baggrund af beregningerne i det elektroniske ansøgningssystem, vurderes det at ammoniakreduktionskravet overholdes, med de oplyste tiltag. Det vurderes desuden, at de virkemidler, der er stillet vilkår om, gyllekøling og fast overdækning af gyllebeholdere, lever op til BAT.

Tålegrænsen for en næringsfattig sø med kransnålalger, er ifølge Skov- og Naturstyrelsen¹² 5-10 kg N/ha/år. I forhold til søen syd for anlægget, så er tålegrænsen for søen overskredet alene med baggrundsbelastningen. Til sammenligning er det maksimale niveau for ammoniakmerbelastning til natur beskyttet efter § 7 som nævnt, 0,5 kg N/ha/år. En merbelastning på 0,13 kg N/ha/år ligger således under 0,5 kg N/ha/år, dvs. merdepositionen rigeligt overholder de fastsatte krav for § 7-beskyttet natur. Samtidig er DMU's tal for baggrundsbelastning faldet fra i 2006 at være 19 kg kvælstof pr ha pr år i Hedensted Kommune, til i 2007 at være 15 kg kvælstof pr ha pr år. En generel faldende baggrundsbelastning vil ligeledes være gavnlige for søen. Den beregnede merbelastning på 0,13 kg N/ha/år til søen vurderes på baggrund af ovenstående, ikke at resultere i en væsentlig negativ effekt på søen.

På baggrund af tilstanden i de områder, der er blevet besigtiget, samt den lerede jordtype i området, vurderes de øvrige nærmest beliggende naturarealer at være næringsrige og have en

⁹ Lov nr. 749 af 21. juni 2007. Lovbekendtgørelse om naturbeskyttelse.

¹⁰ http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoe-tilstand/3_luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/deposition.asp

¹¹ Bekendtgørelse nr. 294 af 31/3/2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

¹² Jf. Skov og naturstyrelsens harmoniserede tålegrænser. Opdatering af 15. december 2005

høj tålegrænse overfor kvælstofdeposition. De vurderes ikke at vil blive væsentligt påvirket af en meremission af ammoniak som følge af udvidelsen af dyreholdet på ejendommen. Dermed vurderes samtidig, at der ikke er risiko for negativ påvirkning af levesteder for eventuelle store vandsalamandre (bilag IV-art) i området.

På baggrund af afstanden, er det Kommunens vurdering, at § 7- områder ikke vil blive påvirket af udvidelsen med hensyn til kvælstofdeposition. Der er ligeledes langt til nærmeste Internationale Naturbeskyttelsesområde samt arter beskyttet efter habitatdirektivets bilag IV, hvorved det er vurderet, at der ikke krav om miljøkonsekvensvurdering¹³.

4.2.5 Lugt

Lugtemissionen er beregnet i det digitale ansøgningssystem, ud fra oplysninger om den ansøgte husdyrproduktion. Antal såkaldte lugtenheder beregnes ud fra det gennemsnitlige antal kg dyr på stald, på en varm sommerdag (maksimal belastning). Dette omregnes til en geneafstand, indenfor hvilken der kan forventes væsentlig lugtgener.

Grænseværdierne er forskellige i forhold til, i hvilket område naboer er bosiddende. I byzone er grænseværdien odour units (OU_E/m^3)¹⁴, i samlet bebyggelse (mere end 6 enkelt boliger indenfor 200 m radius) $7 OU_E/m^3$ og enkelt bolig i landzone (uden landbrugspligt) $15 OU_E/m^3$.

	Ukorrigeret geneafstand	Beregnet Geneafstand ¹	Gene-afstand i nudrift ²	Vægtet gennemsnitsafstand fra stald ³
Til byzone	422,82 m	4	4	4
Til samlet bebyggelse i landzone	274,69 m	200,90 m	117,60 m	321,80 m
Til enkeltbolig	133,71 m	4	4	4

¹ Geneafstand, hvor der er korrigeret for vindretning og kumulation i forhold til en situation, hvor den nye model anvendes.

² Geneafstanden ved nudrift er den korrigerede geneafstand, som kan beregnes på baggrund af den husdyrproduktion, som er angivet under nudrift

³ Den vægtede gennemsnitsafstand er en beskrivelse af den reelle, gennemsnitlige afstand mellem staldafsnittene og omboende

⁴ IT-ansøgningssystemet beregner ikke yderligere på geneafstande og vægtede gennemsnitsafstande, når den aktuelle afstand er større end 1,2 gange geneafstanden.

Geneafstandene er ifølge beregningen overholdt i forhold til enkelt bolig (uden landbrugspligt, Ternevej 6), samlet bebyggelse (Ny Sebberup) og byzone (Hedensted), idet den vægtede gennemsnitsafstand er længere end den beregnede geneafstand. Der er ikke planlagt fremtidig byzone- eller sommerhusområde inden for den beregnede geneafstand for husdyrbruget.

Den samlede bebyggelse, Ny Sebberup, ligger 300 meter vest for anlægget, hvilket betyder at vindretningen relativt sjældent vil være i retning af Ny Sebberup.

Vurdering

Afstandskravene i Luftvejledningen¹⁵ er overholdt. Der er for enkelt bolig uden landbrugspligt regnet med Ternevej 6, idet de to nærmeste beliggende boliger, Hovedvejen 111 og Hovedvejen 118 har landbrugspligt og derfor if. vejledningen til Husdyrloven ikke indgår i beregninger vedrørende genekriterier. Hovedvejen 111 er samtidig ejet af ansøger. Den beregnede geneafstand til samlet bebyggelse (Ny Sebberup) er den geneafstand, hvor der er korrigeret for bl.a. vindretning. Denne er ca. 201 m, mens den faktiske afstand til Ny Sebberup er ca. 300

¹³ Vurdering af påvirkning af Natura2000 områder i henhold til Miljømålsloven (Lovbekendtgørelse nr. 1756 af 22.12.2006)

¹⁴ Odour units er en international måleenhed for lugt.

¹⁵ Faglig rapport vedr. en ny lugtvejledning for husdyrbrug, Skov- og naturstyrelsen, december 2006.

m. Det er derfor Hedensted Kommunes vurdering, at der ikke er risiko for væsentlige lugtgener for de omboende.

4.2.6 Støj, støv, lys og skadedyr

Støj

Der vil være støj fra transport, både intern kørsel med foder mellem foderlade og stald, levering/afhentning af foder og dyr, almindelig dyrestøj, støj fra kompressor i maskinhuset, fra korntørringsanlæg ligeledes i maskinhus, samt fra kværn til mølleri på loftet af stald 1 (se bilag 1).

Fodring vil forekomme i den normale dagsperiode. Korntørring vil forekomme i sæsonen og primært inden for dagtimerne. Foder blandes 6 timer dagligt, fordelt over hele døgnet.

Af hensyn til minimering af støj er støjende maskiner anbragt på gummimåtter og er desuden placeret indendørs.

I det der mellem Hovedvejen 120 og den samlede bebyggelse, Ny Sebberup 300 meter samt en bakke, der vil virke støjdæmpende, blev det i første omgang vurderet, at der ikke var behov for at stille støjvilkår til produktionen. Som følge af en indsigelse i nabohearingsperioden, har kommunen vurderet, at et støjvilkår vil kunne bidrage til, at omboende vil have sikkerhed for, at husdyrbruget ikke vil støje mere end de ifølge grænseværdierne fastsatte krav. Der er derfor stillet støjvilkår.

Støv

Støv vil forekomme i forbindelse med høst, fodring og kørsel ind/ud på bedriften. Tilkørslen fra den asfalterede Hovedvejen og til husdyrbruget er dog ret kort. Det vurderes derfor, at støv udelukkende vil genere på ejendommen selv.

Lys

Det fremgår af ansøgningen, at nogle bygninger vil have udendørs belysning. Da anlægget ligger delvist bag en bakke i forhold til Ny Sebberup, vil lys kun være lidt synligt fra bebyggelsen.

Skadedyr

Det er i ansøgningen oplyst, at rotter forebygges ved aftale med skadedyrsbekæmper (Mortalin). I tilfælde af problemer med skadedyr intensiveres indsatsen. Der har ikke tidligere været behov for fluebekæmpelse. Eventuelle fluegener vil blive forebygget efter behov.

Vurdering

På baggrund af henvendelse i nabohearingsperioden er der jf. ovenstående stillet vilkår i forhold til støj fra husdyrbruget. Derudover er der stillet vilkår om, at der, om nødvendigt, skal foretages effektiv fluebekæmpelse. Idet der ikke tidligere har været fluegener, stilles der ikke vilkår om at der skal fluebekæmpes. Kommunen kan vurdere, at fluebekæmpelse vil være nødvendig. Kommunen vurderer på baggrund af ovenstående, at omkringboende ikke vil blive generet unødigt af støv, lys, rotter og fluer ved husdyrbrugets virke.

4.2.7 Affald, olie og kemikalier

Døde smågrise opbevares i klimacontainer indtil afhentning. Større dyr opbevares på hævet leje med fast overdækning. Døde dyr bliver afhentet til destruktion efter behov, ca. 1 gang om ugen. Det planlægges at etablere plads til formålet på modsatte side af vejen, med afskærmende beplantning. Da der med denne produktionstype, relativt sjældent vil være døde dyr af en størrelse, der skal placeres på den modsatte siden af vejen, vurderes denne løsning ikke at være til gene for trafikken. Ligeledes overholdes afstandskravet, fra placeringen af de døde dyr, på 25 meter til vandboringen.

Spildolie opbevares i tønde (200 l) i maskinhus, Kemikalier opbevares i en aflåst slukket kumefryser i maskinhus (se bilag 1).

Kemikalierester, medicinrester samt papiraffald og anden emballage afleveres på den kommunale genbrugsstation. Spildolie afskaffes via Dansk Oliegenbrug og kanyler afleveres på apoteket.

Olietanke på ejendommen:

Liter	Type	Årstal	Placering
1225 l	Plasttank	2005	I garage på fast bund
2500 l	Dieselolietank	2001	I maskinhus på fast bund
1200 l	Til fyr. Olietank	1990	I stald på betonbund
1500 l	Dieseltank, ståltank	2006	I stald på fast bund

Vurdering

Hedensted Kommune vurderer, at husdyrbrugets håndtering af affald overholder lovgivningens krav og Hedensted Kommunes erhvervsregulativ for affaldshåndtering. Opbevaring af olie og kemikalier overholder ligeledes lovgivningens krav, hvormed der ikke vurderes at være væsentlig risiko for påvirkning af miljøet. Kommunen vurderer endvidere, at opbevaringen af døde dyr følger forskrifterne og ikke vil være til væsentlig gene for omboende. For at sikre at risikoen for forurening fra opbevaret affald mindskes, er der stillet vilkår til opbevaring af farligt affald.

4.2.8 Spildevand og overfladevand

Det er i ansøgningen oplyst, at vaskevand fra stalde føres til gyllekummer og vand fra vaskeplads føres til fortank. Der etableres i forbindelse med udvidelsen læsseplads/vaskeplads med afløb til fortank mellem de to gyllebeholdere, der vil være i ansøgt drift.

Pt. føres sanitært spildevand til septiktank med nedsivning og afledning til dræn. Det planlægges at etablere rensning af husspildevand inden for det næste år, muligvis et pilerensningsanlæg. Der gøres opmærksom på, at ansøger skal søge kommunen om tilladelse i den forbindelse.

Tagvand fra de eksisterende bygninger ledes via dræn til et tilløb til Ølsted å, som løber til Bygholm Å og videre til Horsens Fjord. Hedensted Kommune stiller i forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelser for husdyrbrug vilkår om, at tagvand fra de nye bygninger skal udledes på en måde, således at der ikke sker påvirkning af vandløb, eller krav om at tagvand skal nedsives. Kommunen har kendskab til at mange vandløb, som følge af klimaændringer, vil få tilført store mængder vand. Der vurderes at være risiko for en væsentlig påvirkning af vandløb og nærliggende områder. Netop Ølsted Å indgår i den kommende Kommuneplan som et såkaldt klimahåndteringsområde, dvs. et område, hvor det forventes at der skal tages særlig stilling til håndteringen af mere overfladevand.

Der er stillet vilkår om, at tagvand fra kommende bygning skal overholde Hedensted Kommunes krav til udledning til vandområder: Der må maksimalt udledes 1 l/s/ha, beregnet ud fra en regnvandsbetinget dimensionsfaktor om hastigheden på vand, der ledes til vandløb el. lign., samt en overløbshyppighed på en gang pr fem år. Der skal i forbindelse med ansøgning om byggetilladelse også søges om udlednings/nedsivningstilladelse, hvilken skal overholde nævnte krav.

Vurdering

Der er stillet vilkår om at vask af maskiner og lastbiler skal foregå på befæstet plads med afløb til beholder. Desuden er der stillet vilkår om, at der skal søges om tilladelse til udledning af

tagvand, samt at udledning af tagvand skal overholde Hedensted Kommunes krav til udledning af overfladevand til vandområder (som beskrevet ovenfor). Hedensted Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlig risiko for forurening af overfladevand i forbindelse med spildevandshåndteringen

4.2.9 Transport

Der vil forekomme transport i forbindelse med f.eks. markarbejde, gyllekørsel samt transport af afgrøder. Gylletransporter sker hovedsageligt ad interne markveje, idet hovedparten af arealerne ligger tæt omkring anlægget. Derved vil der kunne udbringes husdyrgødning på en stor del af bedriftens arealer uden transport ad offentlig vej. Ansøger deler sedler rundt i nabolaget, inden gylleudkørsel. Tilkørselsforholdene til anlægget er i øvrigt gode, idet den i forvejen trafikerede Hovedvejen umiddelbart vil tage alle transport af foder, smågrise, døde dyr mv.

Udviklingen i antallet af forskellige typer transport ses af tabellen nedenfor. Det skal bemærkes, at antal og kapacitet pr. læs ikke er bindende.

Tablet over antal transport før og efter udvidelse

	Nudrift	Ansøgt drift
Levering af polte	4	8
Afhentning af slagtesøer	26	26
Afhentning af smågrise	26	52
Levering af foder	40	60
Udbringning af gylle	195	331
Afhentning af døde dyr	52	52
Øvrige transport	26	26
I alt	369	555

Som tidligere beskrevet, vil overdækningen af gyllebeholderne medføre at regnvand ikke løber i beholderne, hvilket vil medføre ca. 23 færre transport over et år.

Vurdering

På baggrund af mængden af transport samt de oplyste transportveje er det Hedensted Kommunes vurdering, at transport til og fra husdyrbruget ligger indenfor, hvad der er forventeligt for et husdyrbrug af denne størrelse, samt at der ikke vil være til væsentlig gene for trafikken og naboer.

4.2.10 Energi- og vandforbrug

Der er i ansøgningen redegjort for ejendommens nuværende energiforbrug, samt det forventede forbrug i den kommende produktion. Der er i nudriften et årligt elforbrug på 164.000 kWh og et årligt olieforbrug på 10.000 liter fyringsolie.

Ansøger har oplyst, at der baseret på normtal, i ansøgt drift forventes at være følgende energiforbrug:

Elforbrug til ventilation, belysning, foderforarbejdning mv.: 186.000 kWh

Elforbrug til drift af gyllekølingsanlæg: 48.000 kWh

Elforbrug til supplerende opvarmning: 4.000 kWh

Elforbrug i alt 238.000 kWh

Overskudsvarme fra gyllekøling forventes ifølge beregninger¹⁶ at kunne dække 98 % af varmebehovet, hvormed olieforbruget i ansøgt drift vil blive reduceret til få hundrede liter.

¹⁶ foretaget af KH Nordtherm, det firma, som står for gyllekølingsanlægget.

Ansøger oplyser, at gyllekølingsanlægget vil køre i forhold til hvad der er energimæssigt optimalt, dog mindst således at det stillede vilkår vedr. ammoniakkrav overholdes. Hvis gyllekølingsanlægget skulle være i drift året rundt ville dette medføre et energispild på ca. 110.000 kWh om året.

Andre energibesparende tiltag: Det planlægges, at der inddrages energikonsulent i forbindelse med projekteringen af kommende stald. Ventilationen i staldene er automatisk styret i forhold til temperaturen, således at ventilationsmængden er afstemt efter behovet. Den nye drægtighedsstald vil blive etableret med ovenlysvinduer, hvilket vil dække det normale lysbehov. I løbestalden kan belysningen styres, således at et vist antal lysstofarmaturer kan tændes uafhængigt af resten, når der ikke er behov for maksimal belysning.

Ejendommen får vand fra Ny Sebberup Vandværk. Vandforbrug ligger i nudriften på 4.200 m³. Der planlægges vandbesparende tiltag som drikkenibler placeret over trug, hvilket vil minimere vandspild, og der vil blive installeret vandalarm. Desuden rengøres v.h.j.a. iblødsætning og efterfølgende højtryksrensning, hvilket ligeledes er vandbesparende.

På baggrund af de planlagte tiltag forventes vandforbruget i ansøgt drift i de nye staldbygninger at svare til normforbruget, også som følge af at hovedparten af den ansøgte besætning bliver opstaldet i en nyt staldanlæg. Beregnet på baggrund af normtal vil vandforbruget til den ansøgte produktion være på 6620 m³.

Vurdering

Det er kommunens vurdering, at der med anvendelse af gyllekølingsanlæg, der søges udnyttet optimalt i forhold til bedriftens energiforbrug, hvilket medfører en væsentlig besparelse i olieforbruget til opvarmning, er gjort tiltag til at nedbringe husdyrbrugets samlede energiforbrug, dvs. reduktion af olieforbrug. Der er foretaget vandbesparende tiltag. Der stilles vilkår om årlig opgørelse af vandforbruget. Hedensted Kommune vurderer, at der med vandbesparende tiltag og vilkår opgørelse af vandforbruget, ikke er behov for yderligere tiltag i forhold til at reducere vandforbruget.

4.3 Arealer

I nærværende miljøgodkendelse indgår 265,2 ha gylleaftalearealer. Der indgår hverken ejede eller forpagtede arealer, idet ansøgers ejede arealer drives under et CVR-nr, som ejes af Henriette Toftager. Da Henriette Toftager pt. søger om omlægning på Engelgårdsvej 3, vil alle disse arealer indgå i denne godkendelse.

Udbringningsarealerne fremgår af bilag 2. Se også afsnit 4.1.1.

4.3.1 Aftalearealer

I ansøgningen om miljøgodkendelse indgår alle arealer som nævnt, som aftalearealer. Ejere og driftsherre over arealerne fremgår af følgende:

Følgende skema viser fordelingen af ha på de forskellige driftsansvarlige af aftalearealerne:

HA	DE der max kan afsættes	Drives af	Ejes af	CVR-nr
115,8	161,92	Henriette Toftager	Flemming Jespersen	72747917
6,43	9	Henriette Toftager	Torben Toxværd Søndergaard	72747917
63,5	88,85	Henning L. Hansen	Henning L. Hansen	12166877
6,5	9,10	Oens Maskinstation	Kurt Pedersen	63333514
74,6	104,44*	Per Foged	67,96 ha ejes af Per Foged. 6,64 ha ejes af Laue Bram Hansen	50928128

*modtager reelt 45,37 DE fra Hovedvejen 120

Arealer, der drives under Henriette Toftagers CVR-nr. vil blive miljøgodkendt i forbindelse, med ansøgning omlægning på Engelgårdsvej 3 (ansøgningsnr. 10105). Arealerne bliver derfor ikke nærmere vurderet i denne miljøgodkendelse.

Øvrige aftalearealer, i alt 144,5 ha, vurderes for at afgøre omdrift af arealerne vil kræve godkendelse efter § 16 i husdyrloven. Af disse er 52,06 ha beliggende Vejle Kommune og vurderes af Vejle Kommune, se senere i afsnittet.

Arealernes fordeling:

Beliggende i Vejle Kommune	52,1 ha
Beliggende i Hedensted kommune, Godkendes i Miljøgodkendelse af Engelgårdsvej 3	122,09 ha
Øvrige arealer beliggende i Hedensted Kommune	92,6 ha

De 92,6 ha der ligger i Hedensted Kommune og som ikke vurderes i miljøgodkendelsen af Engelgårdsvej 3, vurderes herunder:

Grundvand: Aftalearealerne ligger i OSD (Hedensted-Tørring), men ingen arealer ligger i områder, der er vurderet som værende særligt følsomme overfor nitrat. Der er ingen overlap mellem indvindingsoplande og ingen vandboringer i nærheden af disse arealer. Det er Hedensted Kommunes vurdering ud fra ovenstående, at de generelle harmoniregler vil være tilstrækkelige til at beskytte grundvandet.

Overfladevand:

88,4 ha af de øvrige arealer ligger i oplandet til Vejle Yderfjord og afvander hertil via Spettrup Bæk eller Sønder Aldum Bæk og Rohden Å. 4,2 ha afvander til Horsens Inderfjord via Ølsted Å og Bygholm Å.

Der er ingen udpegninger af nitratklasser eller fosforklasser på disse aftalearealer, dvs. at der jf. den generelle lovgivning ikke kræves reduktion i udvaskning af kvælstof og fosfor til overfladevand.

Landbrugsarealer, der ligger i oplandet til Horsens Inderfjord, ligger ikke direkte i oplandet til Habitatområde nr. 52, og indgår derfor ikke i Miljøministeriets udpegninger af oplande til meget sårbare internationale naturbeskyttelsesområder. Det er imidlertid Hedensted kommunes vurdering, at kvælstofudvaskningen fra landbrugsarealer, der afvander til Horsens Inderfjord, også vil påvirkes af vandkvaliteten i Habitatområde nr. 52 beliggende i Horsens Yderfjord, da vandet i inderfjorden strømmer ud i og omkring habitatområdet. En øget næringsstofftilførsel til fjorden vil påvirke de lavvandede vige og bugter, som netop er udpegningsgrundlaget for habitatområdet. Derudover vil en stigning i udledning gøre, at Horsens Fjord ikke opnår basismålsætningen om god økologisk tilstand i 2015.

Fosfor

De arealer der afvander til Horsens Inderfjord afvander via Bygholm sø. Bygholm sø er ifølge basisanalysen særligt belastet med fosfor, og Hedensted Kommune har besluttet at arbejde for en minimering af denne belastning. Samtidig har Hedensted Kommune vurderet, at det fastsatte beskyttelsesniveau i Husdyrloven ikke er tilstrækkeligt til at sikre tilstanden i Horsens Fjord. Horsens Fjord kan, som følge af tidligere målsætning for området karakteriseres som fosforfølsom. Arealer, som afvander til Horsens Inderfjord, vil som nævnt kunne påvirke habitatområdet i yderfjorden, hvorfor der af hensyn til forsigtighedsprincippet i habitatbestemmelser skal sikres, at habitatområdet ikke påvirkes som følge af det konkrete projekt.

Ifølge beregninger i ansøgningssystemet vil fosformængden fra 303,0 dyreenheder være på 6305,7 kg P i alt. Ved fuldt dyretryk (1,4 kg P/ha) vil der blive udbragt 29,1 kg P/ha. Et standardsædskifte for svinebedrifter på lerjord frarfører 26,9 kg P/ha¹⁷, resulterende i et overskud af fosfor på 2,2 kg P/ha på markniveau.

kvælstof

Beskyttelse af vandområder mod nitrat er rettet mod oplande, der afvander til de mest kvælstofsårbare Natura 2000-områder. Arealer, som hører under kategorierne "Nitratklasse 1, 2 eller 3" er omfattet af krav om lavere husdyrtryk pr. hektar end de generelle regler giver mulighed for. Miljøstyrelsen har udpeget de nitratfølsomme områder. Aftalearealer i nærværende godkendelse ligger ikke i et område der er udpeget som nitratklasse område.

4,2 ha i Hedensted kommune afvander til Horsens fjord og indgår ikke samtidig i miljøgodkendelsen af Engalgårdsvej 3. Disse arealer ligger i et område, der har et reduktionspotentiale¹⁸ på 50-75 %, hvilket betyder, at arealerne vil være beliggende i Nitratklasse 2, hvis de afvandede direkte til Internationalt Naturbeskyttelsesområde. Hedensted Kommune betragter derfor arealerne i oplandet til Horsens Inderfjord som beliggende i Nitratklasse 2.

I tilknytning til de nordligste arealer som ejes af ansøger, men som drives under andet CVR-nr., etableres et vådområde langs Ølsted Å på matrikel nr. 4 k, Sebberup By, Løsning. Dette vil reducere kvælstofudvaskningen til Horsens inderfjord. Beregninger har vist, at arealet på knapt 6 ha, med denne beliggenhed og det aktuelle opland, vil kunne fjerne i alt ca. 500 kg N pr år. Dette projekt beskrives og vurderes i miljøgodkendelsen af husdyrproduktionen på Engalgårdsvej 3, som pt. er under udarbejdelse. Projektet vil således bidrage til reduktion af kvælstofudvaskningen til Horsens Fjord.

Vandløb

Areal HLHaft_60 grænser mod vest til et naturligt, men reguleret vandløb. Arealet hælder ikke mod vandløbet og der er ikke erosionstruet ned til vandløbet. Det er ved besigtigelse vurderet, at der de lovpligtige 2 meter bræmmer er tilstrækkelig beskyttelse af vandløbet mod overfladeafstrømning. De øvrige arealer ligger ikke vandløbsnært.

Vurdering

Kommunen har vurderet, at et fosforoverskud på 2,2 kg P/ha er tilstrækkelig lavt til at sikre, at Bygholm Sø og Horsens Fjord med Habitatområde nr. 52 ikke vil være væsentligt påvirket af husdyrbrugets drift og at der ikke som følge af det konkrete projekt, vil være risiko for væsentlig fosforpåvirkning af overfladevandet.

Med hensyn til kvælstof til overfladevand, så vurderes de 4,2 ha, der ligger i oplandet til Horsens Fjord at være så få hektar, at påvirkningen vurderes at være meget begrænset. Jævnfør Miljøstyrelsens kortlægning, stilles der ikke særlige krav til dyrkning af de arealer der ligger i oplandet til Vejle Fjord. Hedensted Kommune har ikke fundet anledning til at vurdere dette anderledes. Hedensted Kommune vurderer derfor, at der ikke er behov for at stille krav om godkendelse efter § 16.

Natur

Arealet OMaft_1 grænser op til både en mose og flere søer, der er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3. I skellet mellem aftaleareal PFaft_6 og HLHaft_60 samt i den nordvestlige ende af mark HLHaft_60 ligger ligeledes beskyttede søer. Mellem aftalearealerne PFaft_5-3, HLHaft_63 og PFaft_5-4 ligger en beskyttet mose samt to beskyttede søer.

¹⁷ Ifølge Miljøministeriets notat om sædskifter (fra d. 26. juli 2007)

¹⁸ Et reduktionspotentiale fortæller hvor meget kvælstof der forventes at blive omdannet eller fjernet fra vandet, inden det når ud i Horsens Fjord. Jo større procentvis reduktionspotentiale, jo bedre for vandmiljøet. Reduktionspotentialekortet lavet af Danmarks Miljø Undersøgelser kan ses på www.mst.dk under landbrug.

Der er ikke registreret skrånende arealer ned mod naturområderne. De nævnte søer og moser i tilknytning til arealerne er vurderet ved besigtigelse. Alle de nævnte naturområder er vurderet til at være relativt næringsrige, som typisk er gældende for moser og søer på lerede jordtyper. Det vurderes at udbringning på de tilstødende arealer ikke vil have negativ påvirkning på de nævnte søer og moser. Der er desuden ved besigtigelse vurderet, at være 'fod' på de marker der ligger ned til moseområdet med to søer (mellem PFaft_5-3, HLHaft_63 og PFaft_5-4), hvorved udbringning på disse arealer ikke vurderes at have negativ påvirkning på moser og søerne.

Der er ikke registreret arter beskyttet jf. habitatdirektivets bilag 4, i eller i nærheden af aftalearealerne. Ligeledes er der ikke registreret andre sårbare, sjældne eller fredede arter nær arealerne. Som nævnt i afsnit 4.2.4 om ammoniak, er det på lerede jordtyper, som primært indgår i disse arealer, overvejende sandsynligt, at det er lille vandsalamander og budtsnudet frø, frem for bilag IV-arterne, der lever her. Det vurderes derfor mindre sandsynligt, at der er bilag IV-arter i tilknytning til arealerne.

Vurdering

Det er på baggrund af besigtigelser af beskyttede natur i tilknytning til arealerne vurderet, at natur og arter vil blive tilstrækkeligt beskyttet, ved de gældende regler. Der er ikke fundet skrånende arealer ned mod moser og søer, som vil kræve bræmmer ud over det lovpligtige. Hedensted Kommune vurderer i forhold til natur i tilknytning til aftalearealerne, at der ikke er forhold, der vil udløse krav om miljøgodkendelse af arealerne.

Samlet vurdering

Det vurderes i forhold til de 97,6 ha aftalearealer, at der ved normalt dyretryk og dyrkning, ikke vil være en negativ påvirkning af grundvand, overfladevand og omliggende natur. Hedensted Kommune vurderer derfor, at de ovennævnte arealer ikke vil kræve særlige vilkår for at kunne drives miljømæssigt forsvarligt. Der bliver derfor ikke stillet krav om § 16 godkendelse af aftalearealer.

Vejle Kommune har vurderet de 52,1 ha beliggende i Vejle Kommune. Vejle Kommune har oplyst Hedensted Kommune, at der er vurderet, på baggrund af arealernes beliggenhed, at arealerne vil kræve godkendelse efter husdyrlovens § 16. Der er derfor stillet vilkår om dette (vilkår 25).

4.4 Egenkontrol

Der er i ansøgningen oplyst følgende egenkontrol:

- E-kontrol og gødningsregnskabet udgør til sammen ejendommens næringsstofregnskab.
- Foderforbrugsopgørelsen anvendes til N-korrektion i gødningsregnskabet.
- Der føres logbog over flydelaget på gyllebeholderne – hvilket der ikke vil blive behov for når disse bliver med fast overdækning.
- Opgørelser over strøm månedligt
- Der føres de lovpligtige kontrolforanstaltninger som gødningsregnskab og sprøjtelogbog.

Der er stillet vilkår om registrering energi- og vandforbrug, hvorigennem der opføres til, at der i den daglige drift forsøges reduktion af disse forhold. Da der etableres gyllekøling og driften af dette system skal opretholdes pga. ammoniakreduktionskravet, samt at der anvendes kemiske væsker i systemet, stilles kontrolvilkår til drift og vedligeholdelse af gyllekølingsanlæg.

Oplysninger om affaldsbortskaffelsen reguleres efter reglerne i Kommunens Erhvervsaffaldsregulativ. Det er i Kommunen muligt ved erhvervelse af årskort at køre alle typer affald i sorteret stand til genbrugsstationen. Der er ingen kontrol af disse mængder på nuværende tidspunkt. Der er derfor ikke stillet vilkår om opgørelse af årlig affaldsmængde.

Vurdering

Hedensted Kommune vurderer, at de beskrevne procedure for egenkontrol og de af Hedensted Kommune fastsatte vilkår om egenkontrol er tilstrækkelige, således at miljømyndigheden kan kontrollere virksomhedens forurening i henhold til de vilkår om drift, som er givet virksomheden. Der er stillet specifikke vilkår til drift og vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget. Med disse vilkår vurderer Hedensted Kommune, at der sikres tilstrækkelig kontrol med, at anlægget fungerer efter hensigten.

4.5 Renere teknologi/Bedste tilgængelige teknik (BAT)

I forbindelse med godkendelse af et husdyrbrug skal der redegøres for anvendelse af "bedste tilgængelige teknik" (BAT), dvs. tekniske løsninger eller procedurer til reduktion af husdyrbrugets miljøpåvirkning. Kommunen skal ved vurdering af en ansøgning om godkendelse af et husdyrbrug efter Husdyrlovens § 12 sikre sig, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), jævnfør Husdyrlovens § 19 og § 23, og sikre sig, at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, jævnfør Husdyrlovens § 19.

Ansøger skal redegøre for følgende punkter:

- Management
  - Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder de anvendte teknologier
- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:
  - Foder
  - Staldindretning
  - Forbrug af vand og energi
  - Opbevaring/behandling
  - Udbringning

Efter hvert af de nævnte afsnit, fremgår Hedensted Kommunes vurdering i forhold til Kommunens BAT-niveau, der tager udgangspunkt i EU's BREF-referencedokument, der vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion¹⁹. Kommunens niveau for BAT tager udgangspunkt i den enkelte bedrift og er således en individuel vurdering i hver enkelt sag.

Hovedparten af ansøgers redegørelse for BAT, som angivet i ansøgningsmateriale, ses nedenfor.

4.5.1 Management

I dag er der på bedriften ansat én enkelt medarbejder som varetager arbejdsopgaver i forbindelse med soholdet. I forbindelse med udvidelsen forventes der at skulle ansættes yderligere to medarbejdere. Allerede i dag deltager den ansatte i ERFA-grupper og deltager i relevante kurser, og dette forventes også at være en del af de fremtidige personaleforhold. Herved opdateres medarbejderne på forhold, der f.eks. vedrører dyrevelfærd- og sundhed, foderplanlægning og arbejdssikkerhed. Dette bidrager til en stadig optimering af driften med hensyn til bedriftens ressourceforbrug og miljøpåvirkning.

---

¹⁹ hvilket er baseret på punkt 6.6 i Bilag 1 i IPPC-direktiv 96/61/EF om *Anlæg til intensiv fjerkræ- eller svineproduktion med mere end a) 40.000 pladser for fjerkræ, b) 2.000 pladser for slagtesvin (over 30 kg) eller c) 750 pladser for søer*

Der føres i dag journal over bedriftens el- og vandforbrug med halvårlig registrering af vandforbruget og månedlig opgørelse af elforbruget. Foderforbruget registreres løbende ved hjælp af computer tilkoblet foderanlægget. Opgørelsen udlæses månedligt og indgår i bedriftens E-kontrol, hvor der sættes fokus på bedriftens ressourceforbrug og produktionsmæssige resultater.

På bedriften foretages der dagligt tilsyn og løbende service og vedligeholdelse af anlægget efter behov. Efter hver fravæning af smågrise sker der kontrol og evt. opspænding eller udskiftning af drikkevandstildelingen til både pattegrisene og søerne i farestierne. Herved reduceres vandspildet.

Der er udarbejdet en beredskabsplan for anlægget, der angiver risikoområder på bedriften og foreskriver procedurer i forbindelse med uheld.

Kommunens vurdering vedr. management

Hedensted Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag i forhold til efteruddannelse af medarbejdere, daglige eftersyn og service, E-kontrol samt registrering af el og vandforbrug, lever op til niveauet for BAT, som det er fastsat i BREF-referencedokumentet.

Kommunen vurderer desuden, at den udarbejdede beredskabsplan vil minimere risikoen for uheld samt minimere skader, hvis der alligevel sker uheld. Der stilles vilkår beredskabsplanen til enhver tid skal være ajourført og direkte tilgængelig på ejendommen (se også afsnit 4.2.2. om driftsforstyrrelser og uheld).

Hedensted Kommune vurderer på baggrund af ansøgers oplysninger omkring BAT på management samt med de stillede vilkår, at den gældende lovgivning på området samt Kommunens niveau for BAT på management er overholdt.

4.5.2 Fodring

Anvendelse af fasefodring

Ved fasefodring anvendes flere blandinger for bedre at ramme grisenes aktuelle behov for næringsstoffer i en bestemt periode. Fasefodring til søer er typisk, at man anvender én blanding til diegivende søer, løbeafdeling og polte samt en anden blanding til drægtige søer i stedet for at anvende en diegivningsblanding til alle søer. Fasefodring til slagtesvin vil sige, at der anvendes to eller flere blandinger i slagtesvineperioden. Man taler om multifasefodring, hvis der anvendes mere end tre blandinger. Anvendes kun en blanding, taler man om en "enhedsblanding".

Fordele ved fasefodring kan være lavere foderpris, mulighed for brug af skåneblandinger til de mindste grise og reduceret udskillelse af fosfor og kvælstof. Ulemperne ved fasefodring er bl.a. øgede investeringsomkostninger til foderanlæg, krav til driftslederen om at skifte blanding på det rigtige tidspunkt samt større risiko for fejlforsyning af næringsstoffer som følge af blandeusikkerhed. De danske forsøg, som er gennemført med fasefodring, har vist, at kødprocenten forringes sammenlignet med brug af en enhedsblanding. Dette understreger problematikken med korrekt næringsstoffordeling ved brug af fasefodring. Det anbefales derfor grundigt i hvert enkelt tilfælde at vurdere fordele og ulemper inden der træffes valg om fasefodring til slagtesvin. Ved sohold er fordelene i de fleste tilfælde større end ulemperne og her bør fasefodring altid overvejes, ikke mindst af miljømæssige hensyn.

Der praktiseres i dag fasefodring på anlægget med to foderblandinger til henholdsvis drægtige søer og diegivende søer samt polte. Hvis forskellen imellem de enkelte blandinger skulle blive for lille, vil de ovennævnte ulemper ved anvendelse af fasefodring kunne medføre, at det besluttes at anvende færre blandinger.

Anvendelse af foder med et reduceret råproteinindhold

Grise har ikke behov for selve proteinet, men derimod for de aminosyrer, der enten er bundet i foderprotein eller tilsat som frie aminosyrer. For at opnå maksimal vækst og produktion skal grise have dækket deres behov for bestemte aminosyrer, men hvis en aminosyre i et foder er tilstede i en lavere mængde end grisenes behov, kaldes det den begrænsende aminosyre, og denne mangel kan begrænse udnyttelsen af de øvrige aminosyrer. Hvis grise har god udnyttelse af protein i foder, reduce-

res foderforbruget og samtidig mindskes udledningen af kvælstof til naturen. For eksempel udnytter slagtesvin mellem 39 til 43 procent af foderproteinerne til at producere kød, fedt og knoglevæv, mens det ufordøjede råprotein udskilles via gødningen. Desuden udnytter grisen ikke alle de absorberede aminosyrer, da disse er i overskud i forhold til grisenes behov. Disse nedbrydes i leveren og udskilles som urinstof via urinen.

Ved sammensætning af foderblandinger med proteinindhold under de anbefalede minimumsgrænser vil det – afhængigt af råvarevalget – være nødvendigt at fokusere på alle de livsnødvendige aminosyrer. Her kan der fx vælges imellem disse to strategier:

1. At nedsætte kravene til lysin, methionin, treonin og tryptofan forholdsmeæssigt til reduktionen af råproteinindholdet under anbefalingerne. Således undgås spild af tilsatte aminosyrer som følge af mangel på de sidste seks livsnødvendige aminosyrer. Her forventes grisenes produktionsresultater at blive ringere end deres potentiale, men med de nuværende prisrelationer kan denne strategi være den optimale – det vil sige det bedste økonomiske resultat.

At overholde normerne for alle 11 livsnødvendige aminosyrer enten via dyrt råvarevalg og/eller dyr til-sætning af isoleucin, leucin, histidin, fenylalanin og valin. Her forventes grisenes produktionsresultater at blive på højde med deres potentiale, og her vil der kunne opnås maksimal – men ikke nødvendigvis optimal produktivitet.

Allerede i dag anvendes der på bedriften foderblandinger, der har et væsentligt lavere indhold af råprotein end normerne. I forbindelse med udvidelsen vil dette indgå som virkemiddel til at reducere ammoniakfordampningen fra staldanlægget. Ved en reduceret kvælstofudskillelse vil kvælstoffordampningen fra gylle i stald og lager blive reduceret tilsvarende.

Som det fremgår af nedenstående tabel ligger indholdet af råprotein i foderblandinger til alle dyregrupper indenfor de intervaller, der i BREF-referencedokumentet er vurderet som værende BAT. Anvendelse af foderblandinger med det fastsatte, maksimale proteinindhold reducerer ifølge en beregning foretaget i Husdyrgodkendelse.dk ammoniakfordampningen med 170 kg N.

Tabel: BAT-foder

Indhold af råprotein og fosfor i foder til forskellige dyregrupper og fodringsfaser, som det er fastsat i BREF-referencedokumentet²⁰

Dyregruppe	Fase	Indhold af råprotein (% i foder)	Samlet fosforindhold (% i foderet)	Maksimalt indhold af råprotein anvendt på bedriften (% i foder)	Maksimalt indhold af fosfor anvendt på bedriften (% i foder)
So	Drægtighed	13 – 15 %	0,43 – 0,51 %	13,5 %	0,444 %
	Diegivning	16 – 17 %	0,57 – 0,65 %	16,5 %	0,537 %
Fravænnede grise	< 10 kg	19 – 21 %	0,75 – 0,85 %	-	-
Smågrise	< 25 kg	17,5 – 19,5 %	0,60 – 0,70 %	-	-
Slagtesvin*	25 – 50 kg	15 – 17 %	0,45 – 0,55 %	-	-
	50 – 110 kg	14 – 15 %	0,38 – 0,49 %	16,5 %	0,534 %

* Dyrene, der i ansøgningsystemet er angivet som slagtesvin er bedriftens egen polteproduktion. Anbefalingerne for fodring af polte er, at der fodres med en slagtesvineblanding fra 25 kg til cirka 50 kg, hvorefter de tildeles en diegivningsblanding. Det er vigtigt at sikre tilstrækkelig indtagelse af calcium og fosfor i opvækstperioden for at opnå forbedring af knoglerne. Behovet til knogleudvikling er cirka 10 pct. højere end til optimal vækst. Det anbefales at bruge foder indeholdende 8,0 gram calcium og 2,7 gram fordøjeligt fosfor pr. FEsV for at sikre tilstrækkelig tilførsel til god knogleudvikling og mineralreserver.

Anvendelse af fytase og reduceret fosforindhold i foderet

²⁰ Rammerne for dette BREF-referencedokument, der vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er baseret på punkt 6.6 i Bilag 1 i IPPC-direktiv 96/61/EF om *Anlæg til intensiv fjerkræ- eller svineproduktion med mere end a) 40.000 pladser for fjerkræ, b) 2.000 pladser for slagtesvin (over 30 kg) eller c) 750 pladser for søer.*

Ved at anvende fytase i foderet kan der opnås en bedre fosforudnyttelse og samtidig reduceres udledningen af fosfor via gødningen til miljøet. Fordøjeligheden af fosfor i foderblandinger til svin er ofte lav (mindre end 50 procent), hvorved en betydelig mængde fosfor udskilles via gødningen. Den primære årsag til den lave fordøjelighed er, at op til 80 procent af fosfor i olie/proteinholdige frø og korn er bundet som fytat, hvilket er vanskeligt at fordøje for svin. Det er derfor nødvendigt, at enzymet fytase er til stede for, at den fytatbundne fosfor bliver tilgængelig for grisen.

Allerede i dag anvendes der (på ejendommen) foderblandinger, der har et lavere fosforindhold og er tilsat fytase, og dette vil i forbindelse med miljøgodkendelsen af udvidelsen blive anvendt som virkemiddel til at øge fosforudnyttelsen i foderblandingerne og dermed at reducere fosforoverskuddet på udbringningsarealerne.

Som det fremgår af tabel 1 ligger indholdet af fosforindholdet i foderblandinger til alle dyregrupper indenfor de intervaller, der i BREF-referencedokumentet er vurderet som værende BAT.

Kommunens vurdering vedr. fodring

I it-ansøgningssystemet er der af ansøger indtastet, at søer får 140 g råprotein pr. foderenhed og 5,34 g P pr. foderenhed til faresøer og 4,44 g P pr. foderenhed til drægtige søer. Normen for råprotein i it-ansøgningssystemet til søer er 142,8 g råprotein, dvs. der er reduceret i foderets indhold af råprotein. Den gennemsnitlige fosfor i foderet til søerne er 4,71 g P/FE. Normen er 5,0 g P/FE til søer, dvs. der er reduceret i foderets indhold af fosfor. Dette muliggøres ved at øge dyrenes optagelse af fosfor v.h.j.a. fytase. Slagtesvinene, der her vil sige poltene, får 165 g råprotein pr. foderenhed og 5,25 g fosfor pr. foderenhed. Når slagtesvinene her får so-foder, skyldes det netop at de er polte.

Hedensted Kommune vurderer, at der på baggrund af ansøgers oplysninger om fasefodring, reduceret råproteinindhold og reduceret fosforindhold i foderet til søer, at Kommunens BAT niveau for Hovedvejen 120 på foder er overholdt. Reduktionen i fht. protein i foder er anvendt som virkemiddel i forhold til ammoniakreduktionskravet, og der er vilkår om dette. For at overholde BAT-niveau er der desuden stillet vilkår i forhold til fosfor. Ansøger oplyser, at der allerede i dag køres med lavt fosfor- og råproteinindhold i foder.

Der er stillet vilkår om BAT til fosfor til fodring til søerne, hvilket svarer til en korrektionsfaktor på 0,87. Der skal anvendes formel fra Plantedirektoratets vejledning om gødskning- og harmoniregler 2006/2007.

Ved opgørelse af fodermængde, indhold af fosfor i foderet, indgangsvægt og afgangsvægt skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved hjælp af formlen:

$$((FE \text{ pr. årssø} \times g \text{ fosfor pr. FE} / 1000) - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ g P pr. kg tilvækst}))/5,65$$

Korrektionsfaktoren er beregnet på basis af oplysningerne i ansøgningen om en fodertildeling på 1450 FE pr. årssø (svarende til normen efter 1.10.2007), 4,44 g P/FE til diegivende søer og 5,34 g P/FE til faresøer svarende til et vægtet gennemsnit på 4,71 g P/FE, 25 smågrise pr. årssø og en fravænningsvægt på 9 kg.

Ved fastsættelse af en foderkorrektion som ovenstående, er ansøger fritstillet med hensyn til at ændre på de nævnte variable.

Hedensted Kommune vurderer, at ansøgningen med det anvendte tiltag på foder samt det stillede vilkår, lever op til BAT i forhold til foderoptimering.

4.5.3 Staldindretning

Anvendelse af stier med delvist spaltegulv med 50-75 % fast gulv i poltestalden

Slagtesvinestier med delvist spaltegulv har en mindre gylleoverflade end i stier med fuldspaltegulv. Som følge af dette opnås også lavest fordampning af ammoniak i stalde med delvist spaltegulv. Stier med delvist spaltegulv har den laveste fordampningen af ammoniak blandt slagtesvinestaldtyper.

I stierne i poltestalden er gulvtypen i dag delvist spaltegulv med 50-75 % fast gulv, hvilket er en stitype med en høj andel af fast gulv og dermed en reduceret lille gyllekumme hvorfra der vil kunne forekomme ammoniakfordampning. Stalden er etableret i overensstemmelse med retningslinjerne i BAT-byggeblad nr. 106.04-52, "Delvist spaltegulv med 1/3 spaltegulvsareal", der er vurderet som værende bedste staldsystem til slagtesvin. Stalden vil ikke blive ændret i forbindelse med miljøgodkendelsen.

Anvendelse af stier med delvist spaltegulv i farestaldene

En lille gylleoverflade i stalde med delvist spaltegulv giver væsentlig bedre luftkvalitet end i systemer med fuldspaltegulv. En ændret udformning af gyllekummen i stalde med fuldspaltegulv kan dog forbedre staldenes luftkvalitet. Som vist i tabel 5, er fordampningen af ammoniak lavest i systemer med kassestier med delvist spaltegulv og størst i kassestier med fuldspaltegulv.

Tabel 5. Ammoniakfordampningen er lavest i systemer med kassestier og delvis spaltegulv.

----- Normtal for reduktion af NH₃ i farestalde -----

	Gødningstype	Kvælstof tab, pct.	Heraf tab som NH ₃ , pct.
Kassesti, fuldspaltegulv	Gylle	20	20
Kassesti, delvis spaltegulv	Gylle	10	10
Løsdriftssti, fast gulv	Fast gødning	15	15
	Ajle	15	15

Samtlige stier i farestaldene er indrettet som kassestier med delvist spaltegulv i overensstemmelse med retningslinjerne i BAT-byggeblad nr. 106.02-51, "Faresti med delvist spaltegulv", der er vurderet som værende bedste staldsystem til farestalde.

Anvendelse af stier med delvist spaltegulv i drægtighedsstaldene

Ved delvis spaltegulv er fordampning af ammoniak og afgivelse af lugt lavere end i andre gulvsystemer med fx fuldspaltegulv, fast gulv eller dybstrøelse, som følge af en lille gylleoverflade. Samtlige stier i drægtighedsstaldene er indrettet med delvist spaltegulv, der er vurderet som værende bedste staldsystem.

Anvendelse af gyllekøling i fare- og drægtighedsstaldene

Både den nye drægtighedsstald og farestalden vil blive etableret med gyllekøling i gyllekanalerne, som det er beskrevet i BAT-blad "Køling af gylle i svinestalde". Hermed lever stalden op til bedste staldsystem.

På baggrund af normtal er det vurderet, at der vil blive 1.576 m² gyllekanaler i de to bygninger sammenlagt. Der er foretaget en projektering af gyllekølings af KH Nordtherm, der også forventes at levere og installere anlægget. Varmepumpen vil komme til at få en samlet ydelse på 68 kW. Heraf vil 25 % af energien stamme fra varmepumpens effektoptag og de resterende 75 % vil stamme fra genvundet varme fra gyllekanalerne. Varmepumpens samlede køleeffekt bliver dermed på 0,75 × 68 kW = 49 kW svarende til 49 kW / 1.576 m gyllekanal = 31,09 W / m² gyllekanal. Der er ikke skraber i gyllekanalerne.

Ifølge BAT-byggeblad "Køling af gylle i svinestalde", beregnes den ammoniakfordampningsreducerende effekt for stalde uden skraber i gyllekummen ud fra følgende beregningsmodel, hvor x er kølingseffekten:

$$\text{Reduktion (\%)} = -0,004x^2 + x$$

Ud fra dette kan reduktionen af ammoniakfordampningen beregnes til 27,2 %. Gyllekølingsanlægget vil komme til at have 2.900 årlige driftstimer for at dække det forventede varmebehov i staldanlæg, servicorum og stuehus.

Med 2.900 årlige driftstimer viser beregning i Husdyrgodkendelse.dk, at ammoniakfordampningen vil blive reduceret med 171 kg N. Da varmen fra gyllekølingsanlægget vil kunne bruges til opvarmning af stuehus, klimastalde og servicebygninger, reducerer gyllekølingsanlægget ejendommens energiforbrug med ca. 140.000 kWh.

Det er fravalgt at lade anlægget være i drift hele året svarende til 8.760 faktiske driftstimer, hvilket ifølge en beregning foretaget i Husdyrgodkendelse.dk, ellers ville reducere ammoniakfordampningen med yderligere 466 kg N. Men da varmepumpen har et effektoptag på 19 kW, ville de 5.860 ekstra årlige driftstimer øge ejendommens energiforbrug med ca. 110.000 kWh.

Fravalg af udskiftning af fuldspaltegulv i 24 kassestier i farestalden

I forbindelse udvidelsen vil produktionen i eksisterende stalde med fuldspaltegulv ophøre. Bygning 9, Farestald, med 24 kassestier med fuldspaltegulv er dog blevet renoveret gennemgribende i 2008. Inventar, gulv- og gyllesystem har dermed en tilbageværende levetid på indtil 20 år. Der vil derfor være et væsentligt ressourcspild forbundet med en ændring af stisystemet allerede i forbindelse med det nuværende projekt. Udskiftning af disse stier til delvist fast gulv ville reducere ammoniakfordampningen med 73 kg. Det er vurderet at ressourceforbruget og omkostningerne overstiger den miljømæssige gevinst. Det er i stedet valgt at opnå en ammoniakfordampning, der svarer til anvendelse af BAT i samtlige stalde ved foder-mæssige tiltag: Der vil blive anvendt foderblandinger til søerne med reduceret råproteinindhold, der ifølge en beregning foretaget i Husdyrgodkendelse.dk reducerer ammoniakfordampningen med 354 kg N til 351 kg N under det generelle ammoniakreduktionskrav.

Fravalg af biologisk luftrensning

De biologiske luftrennings-systemer viser, at det er muligt at fjerne en vis procentdel af lugten fra svineproduktionen ved at føre afgangsluften over en række biologiske filtre.

Dansk Svineproduktion har i flere undersøgelser dokumenteret, at luft, der ledes igennem Skov A/S' biologiske luftrensere FarmAirclean Bio, bliver lugtreduceret med ca. 30 % om sommeren, men der er stadig visse problemer med, at de to cellulosepads tilstopper med skidt og støv og giver driftsproblemer. Firmaet afprøver derfor nye vaskeroboter, der skal afhjælpe tilstopningsproblemerne og reducere tidsforbruget til vedligeholdelse. Samtidig foregår der på nuværende tidspunkt afprøvninger med FarmAirclean Bio, om der ved indsættelse af et filterelement med træflis kan dokumenteres en større lugtreduktion.

BIO-REX Hartmann er et modulopbygget horisontalt fladefilter, der har en dokumenteret effekt på både lugt (gennemsnitlig 77 %) og ammoniak, men i kontrast til de fine resultater, har filteret meget høje driftsomkostninger på ca. 23 kr. pr. produceret gris til vand- og energiforbrug, og eksklusiv udgifterne til service, vedligeholdelse, løbende udskiftning af filtermaterialer, rengøring m.v. Dertil kommer, at filteret er pladskrævende og kan forårsage problemer med skadedyr.

De biologiske luftrensere er indtil videre stadig både drifts- og vedligeholdelsesmæssigt omkostnings-tunge med hensyn til vand- og elforbrug, vedligeholdelse og jævnlige tilsyn. Det er derfor vurderet, at det på nuværende tidspunkt vil være uproportionelt dyrt og tidskrævende at etablere biologisk luftrensning i de eksisterende stalde.

Fravalg af kemisk luftrensning

I skrivende stund er både den danske forhandler Farmtech A/S og den hollandske forhandler af Bovema S-air gået i betalingsstandsning (medio november 2008), og der er på nuværende tidspunkt endnu ikke forlydender, om der fremadrettet kommer en anden udbyder af luftrenseren.

Derudover er Scan Airclean A/S pr. 15. december 2008 erklæret konkurs, og – som det også gælder for Farmtech A/S og den hollandske forhandler af Bovema S-air – er der på nuværende tidspunkt endnu ikke forlydender, om der fremadrettet kommer en anden udbyder af luftrensere. På baggrund af ovenstående er kemisk luftrensning fravalgt i de eksisterende stalde.

Fravalg af gylleforsuring

Gylleforsuring er fravalgt, idet syretilsætningen tidligere har været diskutabel i forhold til holdbarheden af betonen i gyllekumme og gyllebeholder. Ifølge FarmTest nr. 41 af 2007 skyldes problemet ofte utilstrækkelig omrøring af gyllen, hvorfor syren samlede sig på bunden og tærede betonen. Desuden er der henvendelser, der indikerer, at lugten fra staldanlægget ofte forværres på ejendomme, hvor ikke alle staldafsnit er omfattet af forsuringen, og hvor der sker en opblanding af forsuret gylle med ikke-forsuret gylle. Dette forhold er endnu ikke belyst, heller ikke i FarmTest nr. 41 af 2007.

Eftersom det ikke er endelig belyst, om betonen i de eksisterende stalde er af en sådan sammensætning, at syretilsætningen ikke vil få betydning for betonens holdbarhed, jf. Landbrugets Byggeblad nr. 102.17.19, er det fravalgt at etablere gylleforsuring i de eksisterende stalde. I de projekterede sektioner er gylleforsuring fravalgt, ejeren af bedriften gerne vil undgå at arbejde med syreanlæg og dertilhørende. Der er derfor valgt ammoniakreducerende løsninger, der foregår automatisk (fodertilpasninger) samt overdækning af eksisterende gyllebeholder og den projekterede gyllebeholder.

På baggrund af dette er det vurderet, at anlægget lever op til kravene for anvendelse af den bedste tilgængelige teknik med hensyn til staldindretning.

Samlet BAT indenfor staldindretning

Det er vurderet, at ansøger anvender bedst tilgængelig teknik indenfor staldindretning på følgende punkter:

- I stierne i poltestalden er gulvtypen delvist spaltegulv med 50-75 % fast gulv, stalden er etableret i overensstemmelse med retningslinjerne i BAT-byggeblad nr. 106.04-52, "Delvist spaltegulv med 1/3 spaltegulvsareal", der er vurderet som værende bedste staldsystem til slagtesvin.
- Samtlige stier i farestaldene er indrettet som kassestier med delvist spaltegulv i overensstemmelse med retningslinjerne i BAT-byggeblad nr. 106.02-51, "Faresti med delvist spaltegulv"
- Der vil blive etableret gyllekøling de to nye staldbygninger jf. Miljøstyrelsens BAT-blad "Køling af gyllen i svinestalde" fra 19.05.2009.

Kommunens vurdering vedr. staldindretning

Hedensted Kommune vurderer, at det ansøgte staldindretning samt gyllekøling i store dele af anlægget, lever op til kommunens niveau for BAT.

En mindre del af den eksisterende stald, vil fortsat være med fuldspaltegulv. Det handler dog om under 3 % af de ansøgte dyreenhederne, og samtidig er denne del for nyligt blevet renoveret. Hedensted Kommune har valgt ikke at stille vilkår om delvist spaltegulv eller plan for ændring af dette gulv, idet det ikke vurderes at skulle ændres inden næste revurdering, hvor spørgsmålet vil blive taget op igen.

Hedensted Kommune finder, at ansøger har ret til at vælge det staldsystem, han/hun ønsker, så længe beskyttelsesniveauerne (fastsat i Bilag 3 til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyr) for lugt og ammoniak er overholdt. BAT på gulvtype skal nødvendigvis ikke overholdes, såfremt der samtidig er redegjort for anvendelsen af BAT på management, foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, og opbevaring/udbringning af husdyrgødning i forhold til valg og fravalg, og at Kommunens BAT niveau i øvrigt er overholdt. Her reducerer ansøger i mængde af råprotein samt anvender gyllekøling, som begge bidrager til reduceret ammoniakemission. Hedensted Kommune vurderer i hver enkelt sag, om der er grundlag for at

stille vilkår til staldindretning. Derudover indgår proportionalitetsprincippet ligeledes i Kommunens vurdering²¹.

På baggrund af ovennævnte betragtninger anses ansøgers BAT niveau for staldindretning at overholde Hedensted Kommunes BAT niveau.

4.5.4 Vand og energi

Der er redegjort for produktionens forbrug af vand og energi i afsnit 4.2.10.

Vandbesparende foranstaltninger

Tildeling af drikkevand

Vandbesparelse opnås ved drikkenipler, der sidder over fodertruget (integreret i foderautomaten), idet det giver mindre spild end frithængende drikkenipler.

Vask af stalde

Ved vask af stalde anvendes iblødsætningsanlæg, hvorefter staldene vaskes med højtryksrenser med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrenser er vandbesparende.

Kommunens vurdering vedr. vand

Hedensted Kommune vurderer, at niveauet for BAT kan nås i forhold til vandforbrug ved at stille vilkår om registrering af vandforbruget hvert kvartal på ejendommen. Vandforbruget er søgt reduceret ved, at der er installeret integreret drikkenipler i foderautomaterne, hvilket giver et mindre vandspil end f.eks. frithængende drikkenipler eller bideventiler. Der har været et stort vandforbrug på ejendommen, men det forventes at der med de nye bygninger og nye installationer, vil kunne opnås norm eller bedre end normforbrug af vand. Med det stillede vilkår samt ansøgers oplysninger omkring BAT på vandforbrug vurderes Hedensted Kommunes niveau for BAT på vandforbrug at være overholdt.

Energibesparende foranstaltninger

I forbindelse med projekteringen af de nye stalde er det blevet besluttet, at en energikonsulent vil blive inddraget for at få indarbejdet hensigtsmæssige energibesparende foranstaltninger.

Ventilation

Ventilationen i staldene er automatisk styret i forhold til temperaturen, således at ventilationsmængden er afstemt efter behovet.

Belysning

Den nye drægtighedsstald vil blive etableret med ovenlysvinduer, hvilket vil dække det normale lysbehov. I løbestalden kan belysningen styrers, således at et vist antal lysstofarmaturer kan tændes uafhængigt af resten, når der ikke er behov for maksimal belysning.

Gyllekøling

Ved at installere gyllekøling reduceres bedriftens energiforbrug med ca. 142.000 kWh. Det er besluttet at lade anlægget køre i forhold til hvad der er energimæssigt optimalt, dog med mindst 2900 årlige driftstimer. Hvis gyllekølingsanlægget skulle være i drift året rundt med 8760 årlige driftstimer ville dette medføre et energispild på ca. 110.000 kWh om året, hvilket ville medføre en merudgift på 77.000 kr. årligt.

Kommunens vurdering vedr. energi

Hedensted Kommune vurderer, at niveauet for BAT kan nås i forhold til energiforbruget ved at foretage monitoring af energiforbruget, hvilket der er stillet vilkår om.

Ventilationen er genstand for en stor del af energiforbruget på en svineejendom. Da skidt i ka-

²¹ Jf. afgørelse fra Miljøklagenævnet af 27. maj 2009: MKN 130-000117 ' Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må ansues i forhold til virksomhedens størrelse, og om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed.'

naler og på faner eller andre af ventilationens synlige dele kan medføre, at modstanden øges væsentligt, og dermed skaber øget energiforbrug til ventilationen, er det vigtigt, at ventilationsystemerne renholdes. Der er stillet vilkår til at ventilationssystemerne rengøres og efterses flere gange årligt.

Ovenlysvinduer samt muligheden for at tænde dele af lyset efter behov, vurderes at medvirke til reduktion af energiforbruget. Det samme vil i høj grad inddragelsen af en energikonsulent i projektfasen. Derudover vurderer Hedensted Kommune, at det generelt er i ejers interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af energi.

Etablering af gyllekøling vil i høj grad bidrage til reduktion af forbruget af traditionelle energikilder. Driftstiden af anlægget vil dog afhænge af hvilken størrelse pumpe der etableres. Der er stillet vilkår om mængden af energi, som kølingen skal trække ud af den varme gylle, for at overholde ammoniakreduktionskravet. Ansøger har dermed mulighed for, i den endelige projektering, at optimere pumpens størrelse og driftstid, således at der opnås størst mulig energibesparelse ved anlægget.

Hedensted Kommunens BAT niveau for energiforbrug er derfor på baggrund af ansøgers oplysninger omkring temperaturstyring, belysning samt renholdelse og vedligeholdelse af staldanlægget, overholdt.

4.5.5 Opbevaring/behandling af husdyrgødning

Anvendelse af overdækning på gyllebeholder nr. 10 og 17

Fast overdækning på en gyllebeholder reducerer ammoniakfordampningen med ca. 50 % i forhold til selv et effektivt flydelag.

På den eksisterende "Bygning 10. Gylletank på 2000 m³ fra 1991" vil der blive etableret fast overdækning med teltdug. På den planlagte "Bygning 17. Ny gylletank" vil der i forbindelse med opførelsen blive etableret fast overdækning.

Kommunens vurdering

Det vurderes, at der anvendes bedst tilgængelig opbevaringsteknik (BAT) på følgende punkter ifølge referencedokumentet:

- Gyllebeholderne er stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger.
- Bunde og vægge er tætte og beskyttede mod tæring.
- Gyllebeholderne vil i ansøgt drift blive overdækket.
- Gyllebeholderne er omfattet af 10 års-beholderkontrol.
- Tømmes med sugekran for at minimere spild.

4.5.6 Udbringning af husdyrgødning

Anvendelse af optimeret afgrødevalg

Afgrødevalget bestemmes ud fra sorterens udbyttepotentiale, således at højtydende sorter foretrækkes. De har det største næringstofoptag, hvorved overskuddet på udbringningsarealerne og dermed potentialet for udvaskning reduceres.

Anvendelse af bræmmer

Kun få af ejendommens udbringningsarealer grænser op til vandløb. Ved de pågældende marker er der som minimum etableret den lovpligtige 2-meter bræmme til at reducere overfaldeafløbningen til vandløbet, og langs de fleste strækninger er der også etableret en væsentlig bredere bræmme. Ho-

vedparten af det fosfor, der tabes fra dyrkningsarealer tabes ved overfladeafstrømning direkte ned i vandløbene, og det vil ikke kunne forekomme på ejendommens udbringningsarealer.

Anvendelse af gyllevogn med sugetårn

Gylle opsuges af kran på gyllevognen, der har et overløbsrør til gyllebeholderen, således at risikoen for spild af gylle er minimeret. For helt at undgå forurening med gylle vil der blive etableret en læsseplads imellem den nye og den eksisterende beholder. Fra læssepladsen vil der være afløb til fortanken.

Anvendelse af godt landmandskab

Gylle køres kun ud på hverdage, og fra fredag eftermiddag og i weekenden foretages der ikke gylleudbringning. Forud for gylleudbringning på udbringningsarealerne omkring Ny Sebberup bliver der omdelt løbesedler til samtlige 60 husstande med udbringningsdag samt mulighed for at gøre indsigelser. Udbringningsarealerne ligger hovedsagligt indenfor relativ kort afstand af staldanlægget. Gylletransport til de nye aftalearealer, der ligger 15 km væk vil blive foretaget med lastbil.

Desuden er etableres vaskeplads med afløb til gyllebeholder, så muligheden for uheld minimeres i forbindelse gyllehåndtering og med påfyldning og vask af sprøjte.

Kommunens vurdering

Hedensted Kommune vurderer, at Kommunens niveau for BAT på opbevaring og udbringning af husdyrgødning er overholdt. Ansøger overholder gældende lovgivning for opbevaring og udbringning af husdyrgødning i overensstemmelse med generelle regler og BEK. 1695 af 19/12 2006, Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage, m.v. Gældende dansk lovgivning på dette område er dækkende for langt størstedelen af punkterne under opbevaring og udbringning af husdyrgødning i BREF-reference-dokument.

I nærværende miljøgodkendelse er alle arealerne som tidligere redegjort for, aftalearealer. Reelt er ansøger, Flemming Jespersen aktiv i markarbejdet, hvorfor det er relevant at vurdere ansøgningen i forhold til udbringning.

Samlet BAT-vurdering

På baggrund af ansøgers oplysninger om anvendelse af BAT, samt de stillede vilkår, vurderer Hedensted Kommune at husdyrbruget opfylder kravet om BAT, både for de eksisterende stalde, nye staldbygninger og driftsstyring i øvrigt. I forbindelse med udarbejdelse af eventuelle tillæg og senest ved revurdering af miljøgodkendelsen, vil overvejelserne omkring BAT blive taget op til fornyet vurdering.

4.6 Landskabelige hensyn

Husdyrbruget er beliggende i landbrugsområde og de nye bygninger kommer til at ligge i tæt tilknytning til det eksisterende staldanlæg (se bilag 1).

300 m vest-sydvest for ejendommen ligger bebyggelsen Ny Sebberup. Den største af de to nye staldbygninger, løbe-drægtighedsstalden (87 m x 39 m og 9 m høj), kommer til at ligge parallelt med både den eksisterende og den kommende farestald. Det nye staldanlæg vil komme til at række ca. 30 meter længere mod syd end den nuværende stald. De nye bygninger opføres i elementer beklædt med søsten og tagbeklædningen vil blive mørke eternit- eller stålplader. Da der mod syd er en bakke, som stalden skal delvist graves ind i, vil det være ca. 4-5 meter af stalden, der vil rage op over bakken. Tagbeklædningen vil dermed næsten være det eneste af den nye del af anlægget, der er synligt og denne er samme farve og stil som de eksisterende bygninger (grå/mørkegrå).

Der er ca. 3 km til nærmeste kirke, hvorfor anlægget ikke overlapper med beskyttelse af kirkeomgivelser og kirkebyggelinier. Der er ca. 2 km til nærmeste registrering af særlige værdifulde landskaber, der derved ikke er vurderet i forhold til anlægget. Husdyrbrugets projekterede anlæg ligger ligeledes udenfor diverse fredninger, strand- klit-, sø- å- og fortidsmindebeskyttelseslinier og skovbyggelinjer.

Vurdering

Hedensted Kommune vurderer på baggrund af anlæggets placering i landskabet, at husdyrbruget vil kunne indrettes og drives under varetagelse af de landskabelige hensyn og at der ikke er behov for at stille vilkår om afskærmende beplantning.

4.7 Ophør og alternativer

Ansøger oplyser, at alternativet til at gennemføre den planlagte udvidelse er på kort sigt at fortsætte med den nuværende drift. På længere sigt, vil Horsholm A/S etablere en besætning svarende til den ansøgte på en anden ejendom, hvis placering ikke kendes i dag, for at holde trit med strukturudviklingen og sikre bedriftens fortsatte indtjeningspotentialer. Den ansøgte placering må dog betragtes som værende ideel, idet de arealer, der skal anvendes som udbringningsarealer ligger meget velarronderet omkring anlægget. Derved vil der kunne udbringes husdyrgødning på en stor del af bedriftens arealer uden transporter ad offentlig vej. Tilkørsforholdene til anlægget er i øvrigt gode, idet den i forvejen trafikerede Hovedvejen umiddelbart vil tage alle transporter af foder, smågrise, døde dyr mv.. Staldanlæggets landskabelige placering må også betragtes som hensigtsmæssig, idet de eksisterende bygninger og det kuperede landskab i vid udstrækning afskærmer det planlagte byggeri.

Ved ophør vil anlægget blive rengjort og eventuelle bygninger der ikke kan findes alternativ anvendelse til vil blive revet ned. Gylletanke vil ligeledes blive rengjort og gjort ubrugelige.

4.8 Samlet vurdering

Hedensted Kommune har vurderet, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

I forbindelse med udvidelsen af dyreholdet anvendes en miljøteknologisk løsning – gyllekøling, som medfører en varmeproduktion, som udnyttes i bedriften til smågrisene og dermed ned sætter olieforbruget. Derudover lever ansøger fuldt ud op til Hedensted Kommunens krav til et moderne landbrug med implementering af forskellige miljøtiltag samt opfylder kravene om BAT.

5. FORMALIA

5.1 Lov m.m.

Husdyrbruget er omfattet af Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Følgende bekendtgørelser, regulativer og forskrifter er relevante for husdyrbruget.

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov nr. 1572 af 20. december 2006
- Miljøbeskyttelsesloven, lov om miljøbeskyttelse, lov nr. 1757 af 22. december 2006
- Husdyrgødningsbekendtgørelsen, bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 med senere ændringer.

- Hedensted Kommunes regulativ for erhvervsaffald
- Bekendtgørelse nr. 533 af 18. juni 2003 og senere ændringer om bekæmpelsesmidler
- Regionplan 2005 for Vejle Amt

5.2 Klagevejledning

Afgørelsen vil blive offentlig bekendtgjort på Hedensted Kommunes hjemmeside og i Hedensted Avis den 30. marts 2010.

Godkendelsen kan påklages til Miljøklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. Husdyrlovens § 84 - 87.

En eventuel klage skal indgives skriftligt og stiles til Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men sendes til Hedensted Kommune, Teknisk afdeling, Tjørnevej 6-10, 7171 Uldum eller på mail til: miljø@hedensted.dk

Kommunen vil umiddelbart efter klagefristens udløb sende klagen videre til Miljøklagenævnet ledsaget af denne afgørelse og det materiale, som er indgået i sagens bedømmelse.

Klagefristen er 4 uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være Hedensted Kommune i hænde senest 27. april 2010 kl. 15.

Ansøgeren vil ved klagefristens udløb få besked, såfremt der er modtaget klager.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Husdyrloven. Fristen er 6 måneder fra godkendelsen er meddelt.

En klage over miljøgodkendelsen har ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet (jf. § 81 i Husdyrloven). Udnyttelse af godkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, som er fastsat i denne godkendelse. Det skal dog bemærkes, at udnyttelse af godkendelsen sker på eget ansvar, og ikke indskrænker klagemyndighedens ret til at ændre eller ophæve afgørelsen.

5.3 Revurdering

Godkendelsen omfatter hele produktionen på Hovedvejen 120, 8723 Løsning, samt de udspretningsarealer, der er nævnt i ansøgningen.

Hedensted Kommune skal tage godkendelse op til revurdering, når der er forløbet 8 år efter godkendelse jf. Husdyrlovens § 41 stk. 3 og derefter mindst hvert tiende år. Det er derfor planlagt at igangsætte den første revurdering i 2018.

5.4 Udnyttelse af godkendelsen

Godkendelsen træder i kraft den 30. marts 2010. Opmærksomheden henledes på, at såfremt afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra denne afgørelse er meddelt. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke være opfyldt 3 år efter meddelelse af godkendelsen.

Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Fravigelser, som skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

5.5 Andet

Dyreenheder er beregnet efter bilag 1B i Bekendtgørelse nr. 717 af 02.07.2009 om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage. Denne miljøgodkendelse er foretaget i forhold til det ansøgte antal dyr, uagtet at der senere sker ændringer i beregning af antal dyreenheder. Kommunen skal gøre opmærksom på, at det er antallet af producerede dyr, disses vægtinterval og/eller fravænningsvægt, samt dyr på stald, som danner grundlaget for produktionstilladelsen.

Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige tilladelser/godkendelser efter anden lovgivning.

Udkast sendes til:

LRØ, Konsulent Simon BJORHOLM: srb@lro.dk

Ejere af aftalearealer:

Henriette Toftager, Ulkærvej 11, 7100 Vejle

Henning L. Larsen, Spettrupvej 47, 8722 Hedensted

Per Foged, Engumvej 37, 7120 Vejle Øst

Torben Toxværd Søndergaard, Hovedvejen 120, 8722 Hedensted

Oens Maskinstation, Hovedvejen 140, 8723 Løsning

Naboer

Hovedvejen 107, ejet af Ny Sebberup Vandværk: Ny Sæbberupvej 9, 8723 Løsning

Anders Laursen, Blæsbjergvej 32, 8722 Hedensted

Rikke Dyg Bjerremand Rasmussen og Johnny Gad Rasmussen,

Hovedvejen 110, 8723 Løsning

Carsten Christensen, Hovedvejen 114, 8723 Løsning

Jan Lund og Charlotte Pagh Meinhardt, Hovedvejen 118, 8723 Løsning

Anders Mogens Kristensen, Ternevej 2, 8723 Løsning

Leo Petersen, Ternevej 6, 8723 Løsning

Karl Mølgaard, Ternevej 8, 8723 Løsning

Pia Søgaard Jensen og Per Nørskov Jørgensen, Ternevej 10, 8723 Løsning

Lilly Hansen, Ternevej 12, 8723 Løsning

Karl Børge Møller, Ternevej 14, 8723 Løsning

Else Marie Munk Svendsen, Ternevej 16, 8723 Løsning

Hans-Christian Christensen, Tolstrupvej 10, 8700 Horsens

Flemming Petersen, Ternevej 19, 8723 Løsning

Jytte Krogh Wohler og Lars Lynge, Ternevej 20, 8723 Løsning

Merry Evelyn Petersen, Ternevej 22, 8723 Løsning

Arne Jensen og Anette Enøe Jensen, Ternevej 24, 8723 Løsning

Lene Knudsen Jørgensen, Kohavevej 13, 8721 Daugård

Thomas Andersen og Hanne Elisabeth Pedersen,

Hovedvejen 122, 8723 Løsning

Jesper Berentsen Jørgensen og Emma Victoria Herbøl Jørgensen,

Ternevej 18, 8723 Løsning

Majken Capion, Hovedvejen 126, 8723 Løsning

Kopimodtagere:

Dansk Landbrugsrådgivning Østjylland, LRØ, Konsulent Simon Bjorholm

Miljøcenter Århus: post@aar.mim.dk

Miljøstyrelsen: mst@mst.dk

Danmarks Naturfredningsforening: dn@dn.dk + lokalbestyrelse, Hedensted: Uffe Kristiansen:
hoejvang@adslhome.dk

Det Økologiske Råd: info@ecocouncil.dk

Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Midtjylland: midt@sst.dk

Danmarks Fiskeriforening: mail@dkfisk.dk

Danmarks sportsfiskerforbund: jkt@sportsfiskerforbundet.dk + miljøkoordinator:
jka@nordfynskommune.dk

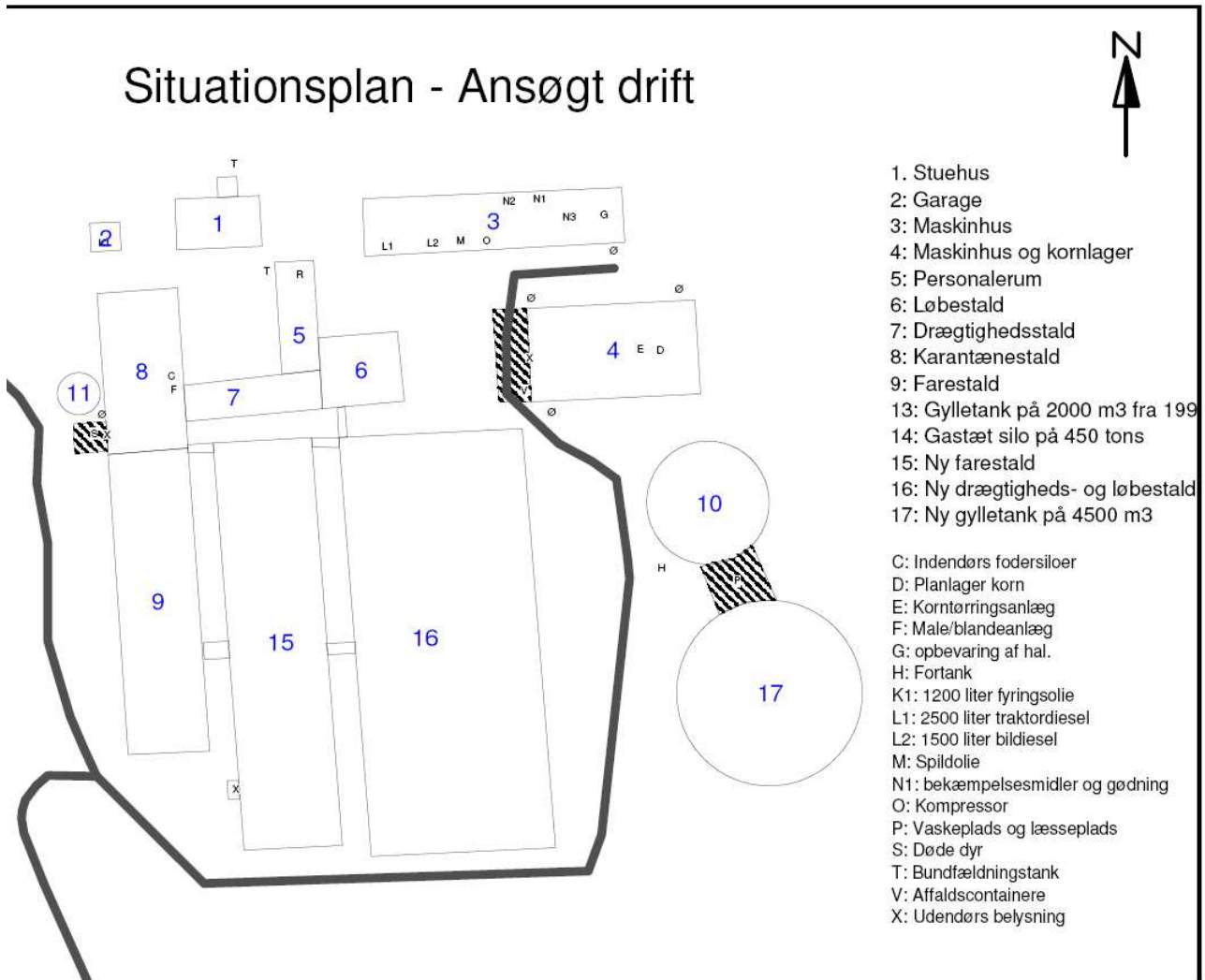
Dansk Ornitologisk Forening: dof@dof.dk + lokal repræsentant: hedensted@dof.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Friluftsrådet: fr@friluftsradet.dk + Friluftsrådet i Kreds 7: soehoejlandet@friluftsradet.dk

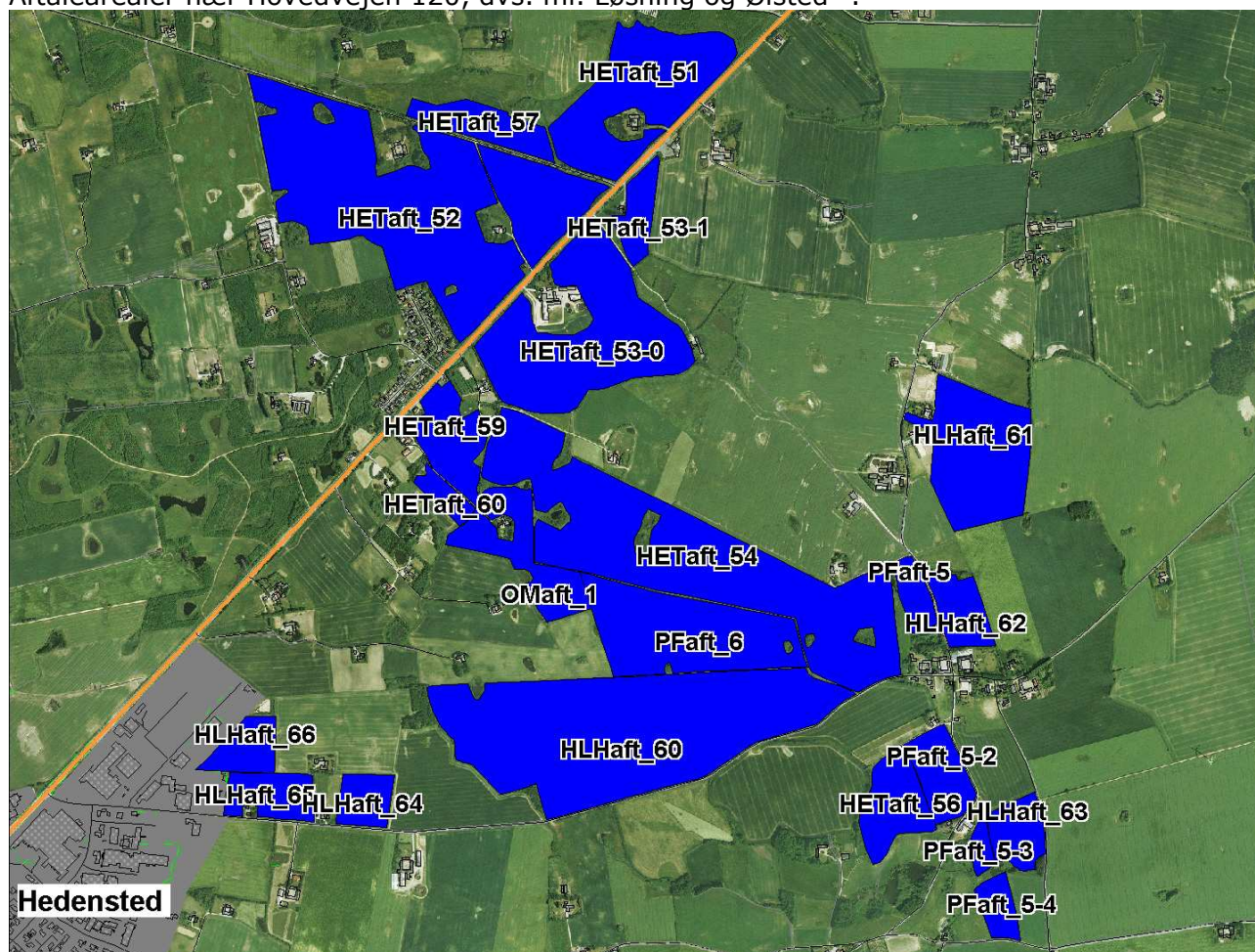
BILAG 1. SITUATIONSPLAN

Situationsplan indsendt af ansøger:

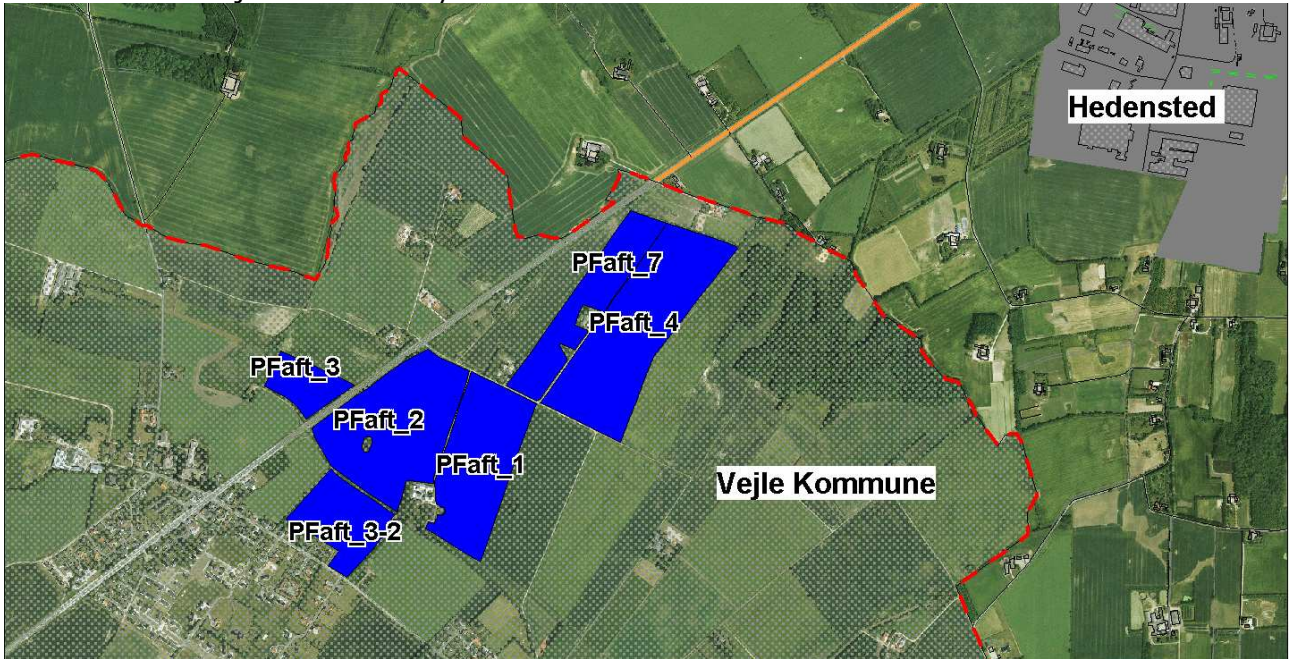
BILAG 2. OVERSICHT OVER UDBRINGNINGSAREALER

Aftalearealer nær Hovedvejen 120, dvs. ml. Løsning og Ølsted²²:

²² Arealer hvis benævnelse starter med HET, vil blive godkendt i miljøgodkendelse af Engelgårdsvej 3, 7100 Vejle

Aftalearealer i Vejle Kommune sydvest for Hedensted:

Bilag 3 Gyllekøling

Herunder redegøres for beregningerne der ligger til grund for de vilkår, der er stillet i forhold til gyllekøling.

Ved traditionelt gyllesystem, med areal af gyllekumme på 1.576 m² og ammoniakreduktion, der jf. IT-systemet, beregnet ved 8760 timer er 9 % (svarende til 27,2% i 2900 timer).

1. For at opnå en reduktion af ammoniakfordampningen på 9 %, Ved traditionel udmugningssystem, skal køleeffekten være:
  - a. Formel jf. BAT-blad Køling af gyllen i svinestald, af 19.5.09 er: $\text{Reduktions\%} = -0,004 * x^2 + 1 * x$, hvor x er køleeffekt W/m².
  - b. Hvis der er behov for en reduktion på 9 % findes (via ovenstående formel omsat til andengrads-ligning)²³ at køleeffekten skal være 9,35 W/m²
  - c. Dvs. for at opnå en reduktion i ammoniakemissionen på 9 %, skal der i gennemsnit over året køles med 9,35 W/m²
2. Det antal kW, der skal trækkes ud af gyllen for at reducere fordampningen med 9 % pr. år beregnes til:
  - a. $1576 \text{ m}^2 * 9,35 \text{ W/m}^2 * 8760 \text{ timer} = \mathbf{129.083,9 \text{ kWh}}$

For at kunne trække 129.083,9 kWh ud af gyllen skal pumpen på gyllekølingsanlægget som minimum have følgende størrelse, beregnet på baggrund af nævnte BAT-blad:

Pumpe skal som minimum køre med en effekt (anlæggets størrelse) på 7,37 kW ((1576 m²*9,35 W/m²)/2), og vil have en optagen køleeffekt på det dobbelte (jf. BAT-blad) dvs. 14,74 kW²⁴. Pumpen fjerner derfor 14,74 kW*8760 timer= 129.083,9 kWh.

Det er op til ansøger at vurdere specifikt hvilken pumpestørrelse der ønskes i det ansøgte anlæg, blot den som minimum kan fjerne det krævede antal kWh.

---

²³ Beregning af køleeffekt via andengrads-ligning:

Ved traditionelt gyllesystem: $\text{Reduktionsprocent} = -0,004 * x^2 + 1 * x$

Formel for andengrads-ligning: $a x^2 + b x + c = 0$, her svarende til $-0,004 * x^2 + 1 * x - 9 = 0$

$d = 1^2 - 4 * -0,004 * -9 = 0,856$. $x = -1 + \sqrt{0,856} / (2 * -0,004) = 9,35$

²⁴ En optagen køleeffekt på 14,75 kW (= 1576 m²*9,35 W/m²) svarer til en varmepumpeeffekt (effektforbrug/ køleanlæggets "størrelse") på 7,37 kW (ca. 14,75 kW/2), jf definitionerne i BAT-bladet.